

smučina

ELAN

GLASILO DEL. SKUPNOSTI ELAN TOVARNE ŠPORTNEGA ORODJA BEGUNJE NA GORENJSKEM

Investicija plastike je zaključena

Veliko truda je bilo vloženega in veliko dela opravljenega, da smo zopet prišli do novih objektov v TOZD Plastika, ki nam bodo omogočili povečanje proizvodnje in delo v bistveno boljših pogojih.

Glede na izredno zaviralno investicijsko politiko, ki se spriču gospodarskih težav že nekaj zadnjih let vodi v naši državi in republiki, je izgradnja tako velikega in zahtevnega objekta še en dodatni uspeh. Ne samo s samo izgradnjo objekta in montažo opreme, pač pa tudi z zahtevanimi deli okoli zagotovitve finančne udeležbe sovlagateljev in priprave elaborata je bilo po-

trebno veliko truda v strokovnih službah DSS-a, TOZD Plastike, TOZD Vzdrževanja in TOZD Inštituta. O teh pripravljanih delih za samo investicijo je pisal tov. Čučnik lansko leto. Ko smo lansko poletje končno dobili zeleno luč za to investicijo je strokovna služba Inštituta začela z realizacijo prvih faz investicijskega projekta. Od projektantov smo zahtevali izvedbene načrte, od pristojnih služb vsa mogoča soglasja (SEPO — področje varstva okolja, sanitarni inšpektorat, požarni inšpektorat, vodnogospodarsko soglasje, mnenje

(Nadaljevanje na 2. strani)

Nov obrat plastike

Zaključena dela v obratu plastike

TOZD inštitut dobil občinsko priznanje

Ob občinskem prazniku 5. avgusta je bila na svečani akademiji podelitev občinskih priznanj posameznikom in organizacijam. Na pobudo občinskih organov je Skupščina občine Radovljica podelila priznanje tudi TOZD Inštitut za 20-letno delo na področju raziskav in razvoja, predvsem zato, ker je s svojim delom veliko pripomogel k uspešnemu prodoru Elanovih izdelkov v sam vrh svetovne kvalitete.

To priznanje bo velika spodbuda delavcem TOZD Inštituta, da še nadalje vlagajo čim večje napore za nadaljnje uspehe. Istočasno s podelitvijo priznanja TOZD Inštitutu so bila podeljena tudi priznanja najzaslužnejšim delavcem Inštituta za inovacijsko delo. To so: Bohinc Janez, Finžgar Miha, Robič Andrej in Volčanšek Anton. Nagradjencem čestitamo in jim želimo še veliko uspeha pri delu.

Investicija plastike je zaključena

(Nadaljevanje s 1. strani)

komisije in soglasje od elektrogospodarstva ter PTT-ja) predno smo lahko zaprosili za gradbeno dovoljenje. Na osnovi izvedbenih projektov so bila razpisana dela, za katera se je prijavilo več izvajalcev, med katerimi smo izbrali najboljše ponudnike. Za gradbeno obrtniška dela je bilo izbrano Splošno gradbeno podjetje Grosuplje, za vse instalacije IMP, za odpraševanje FILBO in za lakirne kabine SOP Krško.

Glede na relativno hitro spreminjanje tehnologije pri novem izdelku — strehe VW, je bilo potrebno tehnološke načrte, ki smo jih sami naredili, dopolniti, ravno tako se odpovedati delu prvotno planirane uvozne opreme (robot), ki se je sprico izredno visoke cene in relativno majhne funkcionalnosti pokazala kot neprimerna. Te spremembe v tehnologiji so povzročile tudi spremenjene zahteve za instalacijske načrte, tako da smo dejansko praktično že začeli z gradnjo, ko še instalacijski projekti niso bili dokončno izdelani. Gradbene projekte nam je pripravil TOZD Projektivni biro SGP Grosuplje. Omeniti moramo da so projekti bili dosti zahtevni, z ozirom, da smo na eni strani želeli uveljaviti prednosti sistema montažne gradnje z vnaprej izdelanimi elementi, na drugi strani smo pa morali adaptirati obstoječi obrat Plastike, tako, da smo ga usposobili za nadgradnjo. Glede na relativno slabo konstrukcijo stare Plastike je sanacija strehe predstavljala dosti zahtevno projektantsko in izvajalsko delo. Pri izbiri projektantov za instalacije smo se odločili za Planum Radovljica, ki nam je že večkrat s kakimi manjšimi deli napravil usluge. Če ocenjujemo delo projektantov moram biti nekoliko kritičen, saj je ravno v zvezi z njihovim delom nastajala vrsta problemov, ki so grozili, da se bo končni rok zaključka investicije zavlekel. Že zopet se je pokazala stara bolezen, ki je prisotna v večini jugoslovanskih projektantskih organizacijah, da se projektanti za svoje projekte v glavnem veliko premalo brigajo in da nekateri strokovno ne obvladajo zadosti področja, katerega pokrivajo. Že v tej fazi priprave projektov je bil nujno potreben velik angažma naših strokovnih služb iz TOZD Vzdrževanja in Inštituta. Največji problemi so bili s projektanti SOP-a, kateri so nam dali praktično neuporabne izhodiščne podatke, kar je povzročilo težave tudi pri ostalih projektih. Šele, ko smo s SOP-om sklenili definitivno pogodbo, so nekoliko bolj resno pristopili k celi stvari in šele takrat smo začeli iskati možne rešitve za prezračevanje v okvirjih naših omejitvenih faktorjev.

Ob tej priliki se je pokazalo, da tako velik projekt ni mogoče reševati na idealiziran način, da

bi imeli izdelane prvo vse projekte in potem, da bi se šele pristopilo k izgradnji. Dejansko, samo to, da smo bili sposobni med samo gradnjo še aktivno sodelovati pri oblikovanju posameznih projektih rešitev, nam je omogočilo, da smo obvladali probleme, ki so se pojavljali sočasno in so bili v soodvisnosti ter so se prepletali.

Eden od bistvenih omejitvenih faktorjev, ki smo si ga pri investiciji postavili, je bil vezan na to, da se kapacitete v kotlovnici ne smejo nikakor povečati. Vsled tega smo postavili jasno zahtevo po izkoriščanju odpadne toplotne energije (rekuperacija) in smo ravno na tem področju imeli največje težave s projektantom, kateremu so naši strokovni delavci morali iskati optimalne variante.

Terminski plan realizacije celotne investicije je bil prirejen dvema vrhoma, to je kolektivnemu dopustu, v katerem času je bilo potrebno adaptirati staro livnico v Plastiki in pa samem zaključku investicijskih del, ki je bil predviden za 15. september. V izredno težki situaciji, ki je tudi na tržišču gradbenega materiala in instalacijske opreme smo le s težavo dobivali pristanke naših izvajalcev na predlog terminskega plana, ki ga je pripravila naša strokovna služba odnosno »nadzorni« za posamezna področja. Od teh rokov ki smo si jih zastavili, je vsekakor prvi bil bolj kritičen, ker je bil vezan na to, da se brezpogojno mora livnica v starem delu Plastike v celoti usposobiti v času kolektivnega dopusta, tako, da delavci Plastike lahko prvi dan po dopustu začnejo z rednim delom. Da bi to zahtevno nalogo lahko realizirali v predvidenem roku, je naš TOZD Vzdrževanje imel izredno veliko pripravljalec dela že pred samim kolektivnim dopustom, tako da se je lahko v kolektivnem dopustu takoj pristopilo k realizaciji načrta. Večji del instalacij, vključno z Befrag kabino, je bilo treba v livnici odstraniti, prirediti, odnosno ojačati streho, da bo lahko prevzela obremenitve klimatov in rekuperatorja, pripraviti ostrešje, urediti instalacije tople vode, zraka in prezračevanja, kot tudi aktivno sodelovati pri sami montaži velike SOP-ove kabine. Ogromno dela je moralo biti storjenega tudi s strani IMP-ja, saj jo je v Plastiko bilo potrebno napeljati nove cevi za toplo vodo, z ozirom na povečane potrebe bistveno povečati samo strojnico in narediti ogromno prevezav. Vse to delo, ki je po obsegu presegalo predvidevanja, je bilo treba opraviti v najtežjih vremenskih pogojih neznošne vročine. Eden vodilnih strokovnih delavcev IMP-ja je povedal, da se take akcije praviloma danes več ne da izpeljati in nam je svetoval, da se tudi ELAN v bodoče kaj takega več ne loteva, ker, da je težko najti poslovne partnerje, ki bi v takih časovnih pogojih bili pri-

pravljeni narediti tako veliko, kot je to bilo narejenega pri nas. Ravno tako je ugotovil, da je še malo takih firm, kot ELAN, kjer bi bilo toliko sposobnih in za delo pripravljenih ljudi, ki bi se take naloge v tako kratkem času sploh lotili. Omenjal je, da bi to pri firmah enake velikosti kot ELAN, trajalo tudi 6 mesecev, da bi dela v takem obsegu realizirali. Poleg velikih zaslug, ki jih imajo naši delavci Komunale, ključavničarji in električarji, je bilo možno to delo opraviti le z izredno prizadevnostjo delavcev izvajalcev vseh podjetij, ki so bila angažirana, od SGP Grosuplje, IMP-ja do SOP-a. Dejstvo je, da v zadnjih letih, kar je večjih investicij, nismo imeli boljšega gradbenega izvajalca v hiši kot je SGP Grosuplje. Zasluga za to vsekakor gre tudi tov. Topolovcu, vodji gradbišča in tov. Zupančiču, izredno sposobnemu delovodji. Ravno tako pri IMP-ju brez izrednega angažmaja strokovnih delavcev (starih »Elanovcev«) ne bi šlo. Tako pri toplovodarih in vodo-vodarih moramo posebej omeniti njihovega vodjo tov. Jugovica in vodjo montaže tov. Nartnika. Pri prezračevanju sta ogromno prispevala z osebnim angažiranjem tov. Kupljenik in tov. Kramarič, ravno tako pa njihov vodja montaže tov. Muster. Pri elektroinstalacijah moramo pohvaliti celotno vodstvo in vodilnega monterja tov. Drobevska. SOP-ovi monterji so se tudi izkazali.

Dobro razpoloženje vsled uspešno zaključenih del med kolektivnim dopustom niti ni moglo trajati dolgo, ker je še veliko delo, celotni zaključek investicijske izgradnje, ostalo pred nami. Nekaj monterjev je šlo na zaslužni kratki dopust, tako da bi nabrali nove moči in uspešno zaključili montažna dela, strokovna vodstva izvajalcev pa so še vedno ostala pod stalnim pritiskom problematike nabave manjkajočega materiala. Predvsem so bili veliki problemi v zvezi z izdelavo rekuperatorjev. Skoraj neresljivi problemi z nabavo svetilk, velike težave z nabavo Pastor baterij za gasilsko avtomatiko, težave s šipami, kot tudi stalne težave s FILBO-m, ki svojih obvez nikakor ni opravil pravočasno.

Vlogo za tehnični prevzem smo dali za 15. 9., ker smo računali, da bomo do tega roka, ki je bil tudi pogodbeno uradni rok za zaključek investicije, uspeli pridobiti še manjkajočo dokumentacijo, potrebno ob prevzemu. S selitvijo proizvodnje letal smo začeli postopoma, proizvodnja čolnov pa bo tako organizirana, da bo s selitvijo lahko začela tisti dan, ko bodo vsa dela dejansko zaključena.

Finančno situacijo glede investicije zasledujemo sprotno, vendar se točno stanje ne da ugotoviti, dokler ne bo izstavljen zadnja situacija. Vsekakor pa lahko trdimo, da bo investicija v okviru planiranega in ne bo presegla predvidenih preko-račitev za gradbeno in instalacijska dela. Dejstvo je, da nam je na nekaterih področjih uspelo bolje, na nekaterih pa slabše z varčevanjem, kar pa ni bilo odvisno od nas, ampak tudi od nemogoče situacije na tržišču in-

stalacijskega in gradbenega materiala. Tako kot večji primer moramo navesti izsiljeno podražitev s strani kooperanta SGP Grosuplje za pločevinasto streho, saj je samo streha stala 2 milijona več kot je bilo planirano, kljub temu, da smo s pokrivanjem čakali skoraj 2 meseca, ne da bi dobili ustrezne pločevine. Situacija na tržišču pa je taka, da se je izkazalo, da je tudi tisti nakup v tistem času, kljub toliko višjemu znesku, bil poceni napram situaciji, ki se je kmalu za tem pojavila na tržišču. Torej tudi ta, stroškovno gledana slaba odločitev, se je izkazala kot dobra.

Da smo tako veliko delo tako uspešno v roku in v okviru predvidenih stroškov uspešno zaključili, je velika zasluga vsem, ki so na realizaciji projekta sodelovali. Kljub temu, da je s strani Elana na tem projektu sodeloval širok team, pa moramo tiste, najbolj zaslužne, le posebej omeniti. Velika zasluga gre vsekakor tov. Kodru, da je uspešno rešil problem financiranja same investicije, brez česar do realizacije sploh ne bi moglo priti. Tov. Čučnik je veliko natančnega dela vložil v elaborat, ki je bil dobro pripravljen in je prestal vse preizkušnje na različnih vrstah institucij, skozi katere mora elaborat, predno se investicija odobri. Pri neposrednih realizatorjih investicije pa vsekakor moramo pohvaliti vse strokovne delavce TOZD Vzdrževanja, ki so kakorkoli imeli opravka z investicijo, predvsem pa direktorja TOZD tov. Renka, ki je z izrednim osebnim angažiranjem veliko strokovno doprinesel, istočasno pa tudi uspel motivirati vse svoje delavce maksimalno, da so z velikim antuzijazmom v nemogočih pogojih kolektivnega dopusta opravili velikansko delo. Posebna zahvala gre vsem trem našim strokovnim delavcem, ki so vršili nadzor. Tako tov. Kokaljeva za gradbeni del, kot tov. Tratnik in tov. Selčan za instalacijski del imajo ogromno osebnih zaslug, da so se vedno iskale najcenejše in najboljše rešitve, kot tudi za to, da so izvajalci na eni strani dejansko čutili, da imamo dober nadzor, ki jim je pa istočasno bil v strokovno pomoč. Veliko skrbi in truda pri vsklajevanju in izvedbi celotne investicije je vložil tov. Volčanšek — vodja investicijske službe. S tem velikim uspehom smo vsi skupaj, izvajalci in investitor, dokazali, da se ob izrednem človeškem angažmaju, kot je to bilo nešteto-krat pri tej investiciji primer, lahko tudi v tako težkih časih za investicijsko izgradnjo, da uspešno delati. Še en dokaz je, da volja in znanje premagata vse težave.

Petriček Peter

Uspeh Elanovih letal DG-300 na svetovnem prvenstvu

Na 18. svetovnem prvenstvu v Hobbsu, Nova Mehika, ZDA (26. 06. do 11. 07. 83) so bila za nas seveda najbolj zanimiva dogajanja v standardnem razredu kjer smo imeli »v ognju« pravkar izgotovljena 4 letala novega tipa DG-300 ELAN.

V standardnem razredu je tekmovalo 42 udeležencev, od tega po pričakovanju kar 25 z letali LS-4 (ki že cca. 2 leti prevladuje tako glede vrhunskih sposobnosti kot številčnosti), 7 »starejših« ASW-19 (ki je konkurent naši »stotki«), pa 4 jantari poljske proizvodnje in naši DG-300 ELAN ter 2 Pegase-a (novost francoskega proizvajalca Centrair).

Prve novice s prvenstva so nas navdajale z navdušenjem. Finec Kuittinen je z našim letalom zmagal v četrti in šesti tekmovalni disciplini in bil s tem po polovici prvenstva (ki je imelo skupaj 12 tekmovalnih dni) v vodstvu skupne razvrstitve z zanesljivo prednostjo. Naslednji dan je Nizozemec Teunisse priporil že tretjo dnevno zmago za DG-300 ELAN, vendar je Kuittinen z zunajletališkim pristankom izgubil možnosti za uvrstitev pri vrhu. Na odlično sedmo mesto se je z DG-300 ELAN prebil Nizozemec Selen z zares dobrim letenjem predvsem v zadnjih štirih disciplinah, ko je enkrat tudi za las zgrešil dnevno zmago. Solidna je tudi končna uvrstitev mladega Švicarja Leutenegger-ja na 16. mesto, saj je med drugimi dobrimi tekmovalci prehitel tudi dva bolj izkušena kolega iz reprezentance.

Naslov svetovnega prvaka v standardnem razredu je osvojil Danec Oye, ki sicer ni dosegel nobene zmage v posameznih disciplinah, pa vendar je znal izkoristiti napake drugih.

Sploh pa velja ugotovitev, da je bilo prvenstvo izvedeno izenačeno, saj deseto uvrščeni po točkah zaostaja komaj 4 %, dvajseto — uvrščeni pa ne polnih 9 % za zmagovalcem.

Rezultati standardnega razreda:

1. Stig Oye	Danska	LS-4	10780
2. Tom Beltz	ZDA	LS-4	10771
3. John Buchanan	Avstralija	LS-4	10714
7. Baer Selen	Nizozemska	DG-300	10432
14. Markku Kuittinen	Finska	ELAN	10071
16. Simon Leutenegger	Švica	DG-300	9921
		ELAN	9182
26. Peter Teunisse	Nizozemska	DG-300	
		ELAN	
		DG-300	
		ELAN	

Ocena udeležencev in opazovalcev prvenstva ugotavlja, da LS-4 v standardnem razredu sicer še prevladuje (predvsem zaradi številčnosti), vendar pa je DG-300 ELAN ob prvem nastopu dokazal da je enakovreden, saj je bil do polovice dirke v borbi za najvišja mesta. Novost iz Francije Pegase ni dosegel vidnejše uvrstitve, »starejši« ASW-19 in Jantari pa so pobrali mesta na začetju razvrstitve.

Tako moremo biti tudi sami zadovoljni z rezultati na svetovnem prvenstvu: to velja posebej za tri dnevne zmage, pa tudi za generalno uvrstitev ter vtis, ki so ga naša letala ob nastopu napravila. Realno moremo pričakovati, da bo DG-300 ELAN ob izpopolnitvah, ki jih pripravljamo ob pravkaršnjem vstopu v serijsko proizvodnjo ter po številnejši zastopanosti med »pravimi« tekmovalci, resen kandidat za najboljša mesta na največjih svetovnih tekmovanjih.

Še nekaj besed o samem prvenstvu in uvrstitvah v 15-metrskem in odprtem razredu. To je bilo prvenstvo vseh superlativov: to velja za udeležbo (109 tekmovalcev iz 26 držav; 15-m razred 48, odprti 19) kot za kvaliteto in raven tekmovanja.

Med 12 tekmovalnimi disciplinami je povprečna dolžina discipline (vsi trije razredi) znašala 490 km, vremenske razmere so potrdile »neverjetnost« naših predstav. Najpočasnejši dnevni zmagovalci v stand. razredu je dosegel povprečno hitrost 105 km/h, najhitrejši v odprtem razredu pa 178 km/h. Le 13 % tekmovalnih poletov se je končalo z zunaj letališkimi pristanki.

Med konstrukcijskimi novostmi je izrazita težnja povečevanja krilne obremenitve do 50 kg/m² v smislu izkoriščanja dobrih vremenskih pogojev, ki so karakteristični za prizorišče letošnjega prvenstva. Ob DG-300 ELAN in nekaterih izvedenkah znanih tipov, ki pa niso napravile pomembnejšega vtisa, ni bilo posebnih novosti. Vsa konkurenčna letala v posameznih razredih so izredno izenačena, tako da je odločilno vlogo odigral faktor pilota. V 15-m razredu je med Ventusom in ASW-20 več odnesel prvi, v odprtem pa ASW-22 proti Nimbusu-3 ni dosegel več kot 7. mesto. 9 medalj prvenstva je bilo razdeljenih med 7 držav in le Avstralija in ZDA sta dobili po dve. Med deseterico so bili še piloti iz sedmih drugih držav. Dnevne zmage so dosegli piloti iz 13 držav od tega največ 11 Avstralija (od tega kar 8 Ingo Renner v odprtem razredu).

Rezultati 15-m razreda:

1. Musters	Nizozemska	Vertus A	11259
2. Striedieck	ZDA	ASW-20 B	11145
3. Goudriaan	Južna Afrika	ASW-20	10709
8. Holighaus	ZRN	Ventus A	10397

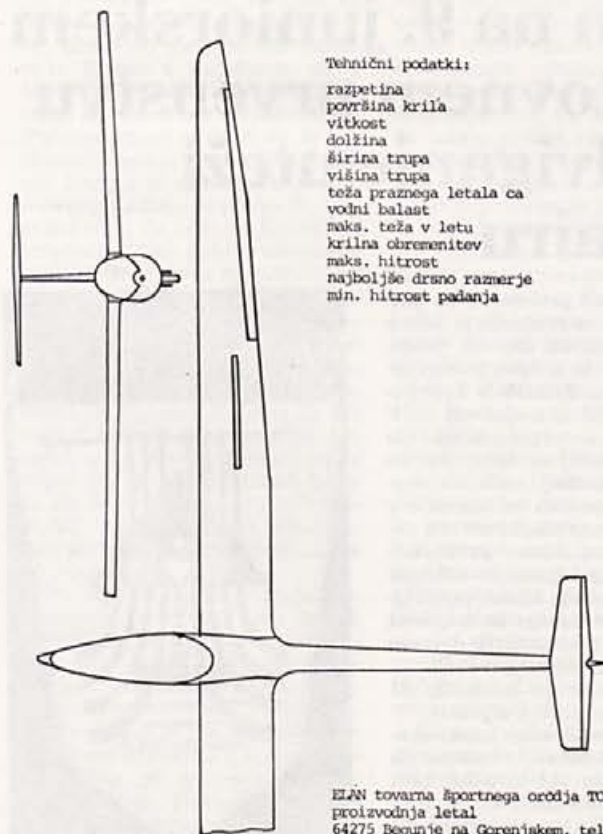
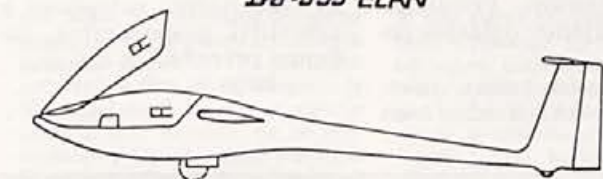
Rezultati odprtega razreda:

1. Renner	Avstralija	Nimbus 3	11784
2. Gantenbrink	ZRN	Nimbus 3	11295
3. Henry	Francija	Nimbus 3	10955
4. Moffat	ZDA	Nimbus 3	10587
10. Lee	VB	Nimbus 3	9719

Drugo leto bo 2. evropsko prvenstvo v Vinon-u (Francija), za evropsko prvenstvo v klubskem razredu pa kandidirajo Lesce. Naslednje svetovno prvenstvo bo 1985 v Rieti-ju (Italija), leta 1987 pa v Avstraliji.

Tone Čerin

DG-300 ELAN

Tehnični podatki:

razpetina	15 m
površina kril	10,27 m ²
vitkost	21,91
dolžina	6,80 m
širina trupa	0,64 m
višina trupa	0,81 m
teža praznega letala ca	240 kg
vodni balast	130 (180) kg
naks. teža v letu	525 kg
krilna obremenitev	30,6-51,1 kg/m ²
naks. hitrost	270 km/h
najboljše drsno razmerje	1:40,8
m/n. hitrost padanja	0,59 m/s

ELAN tovarna športnega orodja TOZD plastika
proizvodnja letal
64275 Begunje na Gorenjskem, tel. 064 75010,
telex 34 518

Polletni rezultati gospodarjenja in finančna problematika

Za ELAN, katerega 60 % prodaje je sezonsko usmerjena, polletni rezultati še ne povedo veliko.

Vendarle si oglejmo nekatere značilnosti. Rast cen blagu, storitvam in denarju je povzročila, da se močno znižuje čisti dohodek. Celotni prihodek in dohodek sta sicer v močnem porastu, vendar tudi na račun inflacije in z njo rasti cen. Sedaj je še bolj kot v preteklosti prišla do veljave trditev, da tako oblikovana kategorija dohodka ne vzdrži več kot osnova za smaoupravno sporazumevanje in družbeno dogovarjanje o splošni, skupni in osebni porabi.

Proizvodnja je bila kljub težavam z deviznimi sredstvi, zadovoljivo oskrbovana z repromaterialom. Tako ni vzroka, da ne bi izpolnili proizvodnih programov in z njimi povezanih prodajnih načrtov.

V prvem polletju, vključujoč tudi prodajo trgovine, smo 40,6 % proizvodov prodali na inozemska tržišča, kar je za prvo polletje lep rezultat.

Na področju investicij je letošnje leto v znamenju dveh:

- Izgradnja proizvodnih prostorov TOZD plastika, ki bodo predvidoma gotovi v septembru t. l.

- trgovina v Titogradu, ki je bila dana svojemu namenu ob zaključku polletja t. l.

Zaradi zoženih možnosti, denar je postal drag, lastnih sredstev pa ni zadosti, bo v prihodnje investicijska dejavnost v osnovna sredstva precej zmanjšana.

Naš cilj prihodnjih treh let mora biti: povečati lastni sklad sredstev za obratne namene.

V zadnjem obdobju se veliko govori in piše o obveznostih do tujine, kreditih in cenah.

Naj zapišemo, da Elan vse obveznosti doma in do tujine pravočasno izpolnjuje. Glede na izredno težko devizno likvidnost države kot celote, in posledice, ki iz tega izhajajo, bomo morali, če bomo hoteli drugo leto normalno delati, najeti blagovne kredite.

O teh blagovnih kreditih zadnja dva meseca veliko slišimo, ker jih bo tudi ELAN

moral koristiti, dovolite, da vam jih na kratko opišem:

Po sporazumu, podpisanem v Bernu dne 19. 1. 1983, je 15 držav odobrilo Jugoslaviji tri vrste kreditov v skupni vrednosti 1,360 milijard dolarjev. Od tega znaša finančni kredit 180 milijonov dolarjev, ki ga direktno koristi Narodna banka Jugoslavije, drugi del v istem znesku bo uporabljen za poplačilo zapadlih obveznosti v letošnjem letu, tretji del pa so blagovni krediti, ki znašajo 930 milijonov dolarjev in so jih odobrili:

- Zapadno nemški kredit (Hermes), ki znaša 419 milijonov DM. Koordinator je Ljubljanska banka. Koristi se lahko že od 20. maja t. l. dalje. Ta kredit se lahko namene kot blagovni ali kot neblagovni, v zadnjem primeru se kot dolžnik v imenu TOZD pojavlja Ljubljanska banka.

- Skupna vrednost francoskega kredita je ena milijarda frankov. Ta kredit je prejela za vso Jugoslavijo Beogradska združena banka. Značilnost tega kredita je, da ni potrebno vplačati nobene lastne udeležbe.

- Za italijanski kredit, ki znaša 56 milijard LIT je koordinator Zagrebačka banka. Lastna udeležba je 15 %.

- Kredit iz Avstrije, ki znaša 60 milijonov dolarjev, se lahko koristi preko Privredne banke Sarajevo. Lastna udeležba znaša 10 %.

- Jugobanka je koordinator za kredit, ki so nam ga odobrile ZDA v znesku 60 milijonov dolarjev in je namenjen za nakup ameriških kmetijskih poljskih pridelkov. Od tega 15 tisoč ton bombaža za 24 milijonov dolarjev. Preostalih 36 milijonov dolarjev bo korišćeno za druge kmetijske proizvode.

- Belgija je odobrila 25 milijonov dolarjev. Posreduje ga Ljubljanska banka, koristiti ga bo mogoče v septembru t. l.

- Kredit Nizozemske je že na voljo, njegova vrednost je približno enaka kot belgijski kredit, dobi pa se tudi preko Ljubljanske banke.

- Kredit Švedske v višini 20 milijonov dolarjev se namene preko titograjske banke.

- S kanadskimi oblastmi še tečejo razgovori za odo-

britev 40 milijonov dolarjev. Kredit naj bi dobila Skopska banka.

- Anglija nam ni odobrila blagovnih kreditov, obstoji pa možnost, da v roku šest mesecev, jugoslovanski kupci in angleški dobavitelji sami dogovorijo obliko kreditiranja.

- Japonska nam daje 60 milijonov dolarjev kredita, vendar želi prodati tudi opremo. Pričakujemo, da bomo lahko 25 milijonov dolarjev koristili za nakup proizvodov železarstva.

- Švicarsko posojilo, ki ga bo posredovala Vojvodinska banka, znaša 40 milijonov dolarjev.

- Pod vprašajem je finsko posojilo v znesku 10 milijonov dolarjev, ker Finci korišćenje pogojujejo z izdabo opreme.

- Isto velja za 19,5 milijonov dolarjev norveškega posojila, ker pogojujejo z izdabo opreme.

- Z Dansko pogovori še niso zaključeni. Pričakujemo 15 milijonov dolarjev posojila.

- Svetovna banka, takomenovani SAL kredit, nam

je odobrila 275 milijonov dolarjev za prestrukturiranje gospodarstva, ki je vključen v blagovne kredite. Kredit se dobi s posredovanjem Beogradske banke. Značilnosti tega kredita sta:

- najdaljša odplačilna doba,

- kredit je namenjen tudi za nakup rezervnih delov in za naložbe, ki jih dinarsko kreditira JUBMES.

Kreditni torej so, oklevanje okoli njihovega najemanja je na mestu, vendar, če poznamo situacijo in gledamo malo naprej se ELAN tem kreditom ne bo mogel odreči. V poštev bosta prišla:

- avstrijski blagovni kredit,

- SAL kredit.

Naj to polletno poročanje zaključim z mislijo o cenah, ki so kot Damoklejev meč prisotne na vhodni in izhodni strani poslovnega ciklusa. Cene, inflacija, sta tisti silnici, ki nam režeeta večji ali manjši kos kruha.

Cene in inflacija sta prav gotovo tudi samo zrcalna slika vzpostavljenih razmerij in neizpolnjenih zaključkov, so slika naših napak v načrtovanju in neizpolnjevanju tistega kar se dogovorimo.

Da bo zaključek poslovnega leta uspešen, da bomo omilili vsaj delno vpliv cen in z njimi povezano inflacijo in tako največ prispevali k učvrstitvi gospodarstva, začnimo pri sebi:

- bolje in več delati!

Pavel Koder

Elan na 9. juniorskem svetovnem prvenstvu za dviganje uteži v Kairu

9. svetovno prvenstvo za dviganje uteži za juniorje je bilo v Kairu, v času od 20.—29. julija. ELAN se je že v času svetovnega prvenstva SPEDU v Ljubljani pogovarjal z vodstvom IWF (mednarodna organizacija za dviganje uteži) o tem, da bo uradni dobavitelj roč na svetovnem prvenstvu za juniorje v Kairu. Po uspehih, ki so bili doseženi na svetovnem prvenstvu SPEDU v Ljubljani, ni nikogar presenetilo, da je ELAN dobil tako še eno priznanje in možnost na velikem tekmovanju demonstrirati kvaliteto svojih roč.

Prvenstva se je udeležilo 31 dežel, od tega tudi 5 afriških.

Število udeležencev lahko ocenjujemo kot dobro, z ozirom na dejstvo, da so vse stroške, tudi bivanje, plačali udeleženci sami. Dejstvo pa je, da bi z afriške celine v Kairu lahko sodelovalo

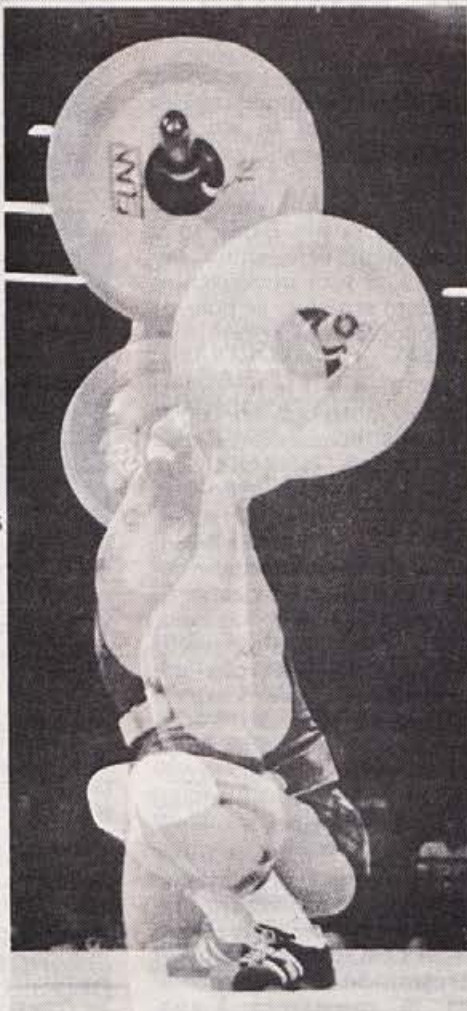
**WORLD
BEST
LIFTERS
PREFER
ELAN
BAR-
BELLS**

A WORLD FAMOUS
MANUFACTURER
OF SPORTING
GOODS ;
SPECIALIZING
ALSO IN
WEIGHTLIFTING
EQUIPMENT

OFFICIAL SUPPLIER:

- VIII MEDITERRANEAN
GAMES — SPLIT
- DANUBE CUP —
LJUBLJANA
- EUROPEAN CHAMPION-
SHIPS — BEOGRAD
- 35TH WORLD CHAMPION-
SHIPS — LJUBLJANA
- IX JUNIOR WORLD
CHAMPIONSHIPS — CAIRO

APPROVED BY IWF

TOVARNA ŠPORTNEGA
OPREMA 84376, BEOGRAD, JUGOSLAVIJA
TEL. 084 761416 TELEF. 34318

več dežel, vendar vsled določene osamitve Egipta s strani ostalih arabskih dežel, tudi na svetovno prvenstvo niso prišli dvigalci iz teh dežel. Veliko komentarjev je zbudilo tudi dejstvo, da se svetovnega prvenstva niso udeležili Rusi; eni so trdili, da je trenutno bolgarska juniorska ekipa veliko premočna in da si Rusi ne morejo privoščiti očitnega poraza, drugi so zagovarjali odsotnost Rusov z dejstvom, da v Moskvi poteka Spartakijada, tretji so razpletali varianta o političnem ozadju. Rusi so se poskušali izgovoriti, da niso dobili viz, kar pa je spodbil vodja tekmovalca, kateri je poslal Rusom zagotovilo, da tudi na Kairskem letališču lahko dobijo tekmovalci vize. Brez ozira na odstotnost Rusov so tekme potekale v hudi konkurenci, saj se očitno napredek opaža pri deželah iz daljnjega vzhoda, predvsem so na sebe opozorili Indonezijci, Kitajci, Japonci in Korejci. Bolgari so bili razred zase in so prepričljivo osvajali prva mesta. Poljaki so že zopet bili pred vzhodnimi Nemci, afriški dvigalci so pa še v precejšnji meri začetniki, kljub temu, da je ta šport v Afriki izredno popularen.

Po organizacijski plati je tekmovalstvo potekalo brez kakih večjih zapletov, pod skrbnim nadzorom vodij IWF-a — generalnega sekretarja Ajana in samega predsednika g. Schödlja. Tekmovalstvo je bilo v veliki predavalnici univerze v Kairu. Predavalnica je grajena v stilu operne hiše. Nastop je bil na odru, na katerega je postavljen naš podij, ki je lepo izstopal, saj

je bila edina reklama v celi dvorani. Treninge so imeli v 1 km oddaljeni telovadnici, v zelo slabih pogojih, predvsem zaradi tega, ker ni bilo posebnega zračenja in je vročina bila okoli 40° C. Kljub takim težkim tekmovalnim pogojem in določenim problemom, ki so nekatere tekmovalce spremljali zaradi prehrane, pa ni bilo nobenih pripomb s strani tekmovalcev, katere bi bile omembe vredne, nasprotno, tekmovalci so bili zelo zadovoljni z dejstvom, da so v Kairu in da imajo priliko obiskati znane zgodovinske znamenitosti. Samo vodstvo tekmovalstva je bilo izredno pozorno in je organiziralo tudi del izventekmovalne dejavnosti, tako, da so udeleženci svetovnega prvenstva imeli čim več od bivanja v Kairu. Primerjajoč našo organizacijo v Ljubljani z organizacijo v Kairu pa vseeno pridemo do ugotovitev, da je v Kairu vsaj trikrat večji štab ljudi, le nekoliko slabše organiziral bistveno manj pomembno tekmovalstvo, kot je bilo v Ljubljani. Drobnihih kikssov, ki jih je poučen poznavalec opazil, ki pa niso bistveno vplivali na izid tekmovalstva, je kar mrgolelo. Organizatorji so se pod vodstvom našega dobrega znanca Gamil Hane, sekretarja egiptovske in afriške federacije za dviganje uteži, trudili, kolikor so se pač mogli. Za ta trud jim moramo izreči priznanje.

Elanova udeležba na tem tekmovalstvu je bila odmevna, saj so vsi tekmovalci izražali zadovoljstvo nad rockami. Edine pripombe, ki so bile, so bile na ostrino nazobčanja na oseh, ki so jih

Miha Thaler — letošnji državni prvak z DG-100 ELAN

28. Prvenstvo Jugoslavije v jadralnem letenju (Slavonski Brod 04. do 13. 07. 83) je prineslo ponovno zmago in nadaljno afirmacijo jadralnih letal naše proizvodnje.

Med 46 tekmovalci iz vseh republik in pokrajin, razen Kosova, jih je 17 letelo z našimi letali, 20 je bil Std. Cirrusov, 3 Santarji in po 2 Cirrusa-17, Libelle in Pilatusa B-4.

Vreme je bilo sicer sorazmerno ugodno, saj je bilo opravljenih 8 tekmovalnih disciplin. Vendar so bile sorazmerno kratke, saj je bil najdaljši opravljen prelet okrog 260 km. V dveh dneh do kraja ni uspelo opraviti naloge nobenemu tekmovalcu, sicer pa je bila najboljša povprečna hitrost v 200-km trikotniku z 92 km/h, ko bi vreme dovoljevalo večjo dolžino discipline.

Po osmih letih je postal drugič državni prvak leščan Miha Thaler, ki je zmagal suvereno z veliko prednostjo. Vodstvo je prevzel v četrtem tekmovalnem dnevu, v naslednjih pa je prednost pred tekmeci povečeval in zaključil s prepričljivo zmago v zadnji disciplini. Z letošnjo zmago je Miha Thaler prevzel tudi prvo mesto na rang listi kandidatov za državno reprezentanco v naslednjem letu.

Na prvenstvu je bilo preletenih skupaj 55000 km v preko 1.100 urah letenja, sorazmerno dobra je bila tudi organizacija v izvedbi Aerokluba Đuro Sekulić iz Slavonskega Broda, pa tudi poškodb je bilo zares malo v primerjavi z leti poprej.

Rezultati:

1. Miha Thaler	ALC	DG-100	7351
2. Živa Franc	Zrenjanin	ELAN	6874
3. Franc Peperko	Celje	DG-100	6737
4. Miodrag Gatolin	Novi Sad	ELAN	6593
5. Marjan Medič	Ljubljana	Std. Cirrus	6495
6. Janez Poglajen	Celje	DG-100	6493
7. Vojko Starović	Tuzla	ELAN	6357
8. Ivo Šimenc	ALC	DG-100	6355
9. Črtomir Rojnik	Celje	ELAN	6314
10. Ivan Filko	Novi Sad	Std. Cirrus	6196
23. Boštjan Pristavec	ALC	Std. Cirrus	4958
27. Tone Čerin	ALC	DG-100	4402
		ELAN	
		Std. Cirrus	
		Std. Cirrus	
		DG-100	
		ELAN	
		DG-100	
		ELAN	

Tone Čerin

ELAN

uporabljali za trening. Tudi trening kompleti so bili Elanovi (10 kompletov). Komplimente na račun naših uteži smo dobivali od tekmovalcev iz Avstralije, Koreje, Indonezije, Francije, Bolgarije, Italije pa do tekmovalcev s črne celine, predvsem Sudanec, Ugandec, Nigerijec in Kenijec. Z mnogimi od teh sem se pogovarjal o možnosti navezave poslovnih stikov. Dal sem jim cenik in naš nov prospekt, kateri je pri vseh vzbudil veliko zanimanje. Nekateri so tudi obljubili naročila, vendar bodo šele sama

konkretna naročila pokazala, koliko so te obljube realne.

Predsednik in generalni sekretar mednarodne zveze sta mi ponovno zagotovila, da so s sodelovanjem z Elanom izredno zadovoljni in da sta edino Elan in švedska firma Eleiko tiste, ki zaslužijo popolno zaupanje mednarodne dvigalske zveze. Za naše dosedanje dobro sodelovanje se zahvaljujejo in pričakujejo, da bo tako tudi v bodoče, kar nam bo sigurno zagotovilo tudi večje poslovne uspehe.

Petriček Peter

Prvi sestanek »za okroglo mizo«

Številnim aktivnostim uredniškega odbora »Smučine« smo pred kratkim dodali še eno. Prvič v zgodovini Elana smo namreč organizirali »OKROGLO MIZO«. To obliko pogosto uporabljajo v drugih DO in predstavlja uspešen vir informacij »iz prve roke«.

Pa še nekaj je privedlo uredniški odbor na to idejo.

Živimo in delamo v zelo težkih gospodarskih časih in razmerah, pod udarom vsakovrstnih »paketov«, ukrepov, zakonov in prepletajočih se predpisov, ki drug drugega že izpodrivajo, vsi pa zožujejo manevrski prostor za gospodarjenje in zagotavljanje pasove družbenega in osebnega standarda. V množici teh ukrepov se tudi strokovne službe težko znajdejo, da bi našle življenjski prostor za TOZD-e in DO. O vsem tem pa delavci — samoupravljalci, ki odločajo vedo zelo malo ali pa skoraj nič. Prevladuje misel, da je vse v redu, da težav ni, ker gre vsa stvar lepo naprej. Ali se sploh zavedamo, položaja in se temu primerno tudi obnašamo? Ali so naše akcije, strategija in vsakdanje operativno delo usmerjeni v izboljšanje družbenega in osebnega položaja?

Leto ali dve nazaj je v Elanu moč čutiti določeno praznino in stagnacijo pri razlagi situacije, bodisi na zborih delavcev ali preko drugačnih oblik informacij, razen na delovnih skupinah in DS kjer pa se obravnavajo le tekoče zadeve (bilanca, GN, OD, itd.), ne pa toliko širši vidiki gospodarjenja.

Uredniški odbor je s to »okroglo mizo« to vrzel želel vsaj delno zapolniti, saj ta razgovor objavlja v »Smučini«.

V sedanjem trenutku se mu zdi to tem bolj primerno, ker je večina vodilnega kadra v releksiji in je njihova naloga izdelava programov dela in razvojnih perspektiv. To je tudi glavni del razprave za »okroglo mizo«. Poudariti želimo, da uredniški odbor pri tem razgovoru ni nikakršen sodnik, povabljeni pa obdolženci. Nasprotno! Je le organizator in išče nove oblike in poti za dopolnitev informiranja zaposlenih. Zato je pripravil vrsto vprašanj, ki terjajo odgovor. Prepričani smo, da ta naša prva akcija ni bila popolnoma brezhibna in da ne bo dala odgovorov na celotno problematiko. To bo vzpodbuda za organiziranje novih »okroglih miz«, ki bodo namenjene bolj specifičnim problemom.

UREDNIŠTVO

KAKŠNA JE VAŠA OCENA GOSPODARSKE SITUACIJE V SVETU IN POLOŽAJA ELANA V NJEJ?

Dolfe Vojsk, dipl. oec. glavni direktor

Odgovoril je glavni direktor DOLFE VOJSK:

Gospodarska situacija v svetu ni dobra. O tem sem govoril že pred dvema leti. Vse kar sem takrat omenil, se je uresničilo, celo več, stanje je postalo slabše, kot smo predvidevali.

Kar zadeva Elan in vpliv nanj, se je to stanje še poslabšalo, ker nismo predvidevali takega padca dinarja do drugih valut in pri tem takega negativnega vpliva na gospodarjenje. Naša predvidevanja v začetku leta so bila 60.—din za \$, zdaj pa že \$ kotira 100.—din, kar ima za Elan velike posledice za izvoz in uvoz. Prodaja je zelo padla, predvsem domača. Če ne bi bilo tujcev, predvsem Holandcev in Čehov, bi bila domača prodaja v trgovini Elan še slabša. Pri tem je tudi problem, da polovice proizvodov, ki bi šli v prodajo, nimamo, tisti pa, ki jih imamo, se težko prodajajo. Bojazn je bila, da bo padla prodaja tudi na zunanjem trgu. Ta pa se je v našo korist povečala približno v enakem obsegu, kot je bil izpad na domačem trgu, kar je zelo ohrabruje. Vendar so stroški tako narasli, da bomo to težko premostili.

Primer: v Garmischu 1978. leta, kjer smo bili sponzorji, nas je naše angažiranje stalo ca. 200.000 DM, kar pa bi bilo v današnjih pogojih ne-

mogoče. Nimamo več nobenega prostega manevrskega prostora, ker bi za isti primer morali izvoziti za ca. 1 milijon DM. Tako počasi Elan postaja jugoslovanska firma, slovenska firma in v tej situaciji celo samo begunjska. S tem neverjetnim porastom stroškov se položaj Elana popolnoma spreminja.

Pred 3—4 leti je bil za OD delavcev potreben tri četrtine manjši promet kot danes za približno iste OD, kar zahteva danes 4-kratno rast proizvodnje za enak rezultat. To stanje pa se še slabša, tako da bo ta razkorak v bodoče še večji. To pa zahteva od nas večji obseg kapitala, najemanje novih in novih kreditov, kar povzroča dodatne velike težave. Vsak od nas se mora vprašati, kaj je v tem času več naredil, da je ta OD tudi zaslužil. Proizvodnja je ostala približno enaka, potem se ta sredstva lahko črpajo le z lastno inflacijo. To ne pokriva niti povečanja cen, komaj včasih materialne stroške. Največkrat se tudi naši ljudje vedejo kot potrošniki in ne kot proizvajalci in pripadniki Elana. Pripadnosti ni več prave in zato se pojavljajo razni pritiski, tudi na osebne dohodke, in terjanje drugih pravic, ne pa tudi toliko na izpolnjevanje dolžnosti.

V Elanu imamo razne zaostanke v proizvodnji po svoji zaslugi, predvsem v smučarji. Tu bo treba nekaj ukreniti. Prav bi bilo, da bi vsi zaposleni to vrzel dopolnili z eno ali dvodnevnim prostovoljnim delom, da bi do konca leta splavali iz težav. Dela v smučarji in pri preseljevanju obrata plastike je dovolj in bi s tem prostovoljnim delom to zavestno opravili.

KODER PAVEL: Elan je firma mednarodnega značaja in zato je tudi bolj občutljiv za gibanja na svetovnem tržišču.

Vse preveč iščemo vzroke za tako stanje v svetovni recesiji. Vemo pa, da je to jugoslovanski primer, in če gledamo Elan, moramo najprej pri sebi iskati rešitve. V okviru težav, ki jih imamo s proizvodnjo, oskrbo s sredstvi in s strani finančnega poslovanja vidika, je v nas samih rešitev. Povsod so ogromne rezerve, ki bi jih lahko s pridom izkoristili in speljali stvar v normalne tokove. Dosedanji ukrepi so bili pod naslovom ohranitve likvidnosti v Jugoslaviji, novi ukrepi pa

Koder Pavel, iur. direktor gospodarskega sektorja

bodo nosili naslov, kako ohraniti naše gospodarstvo zdravo.

Za oboje velja, da je treba k temu ukrepm pristopiti z reševanjem in ne s siromašenjem že tako slabega stanja.

Od leta 1972 smo si sami žagali vejo, na kateri sedimo, z obstoječim sistemom delitve celotnega dohodka, vendar smo pustili čisti dohodek in akumulacijo in smo se razvijali in rasli preko sposobnosti in moči, ki jo temeljna organizacija ima. Če tega ne bomo spremenili, potem nam vsi ti ukrepi ne bodo dosti pomagali. Do danes se še ne zavedamo tega, da vsaka zdrava moč izvira iz gospodarstva. To je osnova in temelj. Razumljivo je, da rabimo tudi splošno in skupno porabo, vendar ne preko meja moči gospodarstva.

Za Elan prvi paket o likvidnosti pomeni izredno težko in veliko breme, tako z vidika zunanjetrgovinskega poslovanja kakor tudi poslovanja doma v Jugoslaviji, ker smo vpeti v širši mednarodni prostor. Tudi za to, ker je Elan v preteklosti, zdaj in v bodoče vezan na velike vloške v osnovna sredstva, razvoj in v tekmovalno dejavnost. Naša dejavnost je bolj vezana na to, kakor na dejstvo, kako naprej zagotoviti Elanu finančno solventnost. Do zdaj je Elan še likviden, tako glede mednarodnih in domačih obveznosti, ki smo jih izpolnjevali v rokih, garantirane in iz vsakdanjih dolžniško-upniških razmerij. Davčni sistem je treba popraviti in dati poudarek na čisti dohodek in akumulacijo, če ne nam vsi paketi in ukrepi ne bodo nič pomagali. Kategorija dohodka je napihnjena kategorija in povzroča soromešanje DO in TOZD.

KAJ KONKRETNO STORI- TI, DA BOMO LAHKO VPLIVALI NA TAKE SPRE- MEMBE SISTEMOV? KODER PAVEL:

V času priprave predpisov vplivati, da bodo ti ustrezno pripravljeni. K tem predpisom se žal pristopa kampanjsko. Zadnji primer je priprava zakona o obremenjevanju našega osebnega premoženja s 5 % od davčne osnove! Nesmisel! Želja je, čimprej priti do sredstev, pod pretvezo, da bi bila zamrznjena pri Narodni banki in vrnjena gospodarstvu, dejansko pa bi se naš zvezni proračun rešil primanjkljaja.

V pripravi je predpis spremembe zakona o združenem delu za vpeljavo enega žiro računa za celo DO. Pri tem je jasno, da še vedno mora obstajati možnost ugotavljanja rezultatov po vseh elementih poslovanja za vsako temeljno organizacijo. Finančna sredstva pa bodo zbrana na enem računu, kar je pozitivno, tj. mesečno bo ca 1 milijon din prihranka pri papirju in manipulativnih stroških.

KAJ BO PRINESLO OB- DAVČEVANJE PREMOŽE- NJA — TISTEGA DELA, KI NE IZVIRA IZ DELA? DOLFE VOJSK:

V želji obravnavanja sistemskih zadev, ki nas vse žulijo, se moramo pri tem razgovoru držati bolj svojih domačih problemov, na katere lahko sami vplivamo.

Z Elanovega stališča gledano, nas vsa nadgradnja (SIS itd.) obremenjuje zvezni proračun pa ima primanjkljaj 53 milijard in zvezna uprava mora najti pokritje. To je postal celo političen problem, ne samo gospodarski, in v tej smeri ne pričakujemo kakih sprememb na boljše. Kljub parolam in obetom, da bodo spremembe vplivale na izboljšanje gospodarjenja, bo šlo po stari poti naprej, kakor je bilo to še vedno do zdaj. V tej, ali v še slabši situaciji do konca leta, bomo morali delati naprej. Vsakdo bo moral pač več delati, da bomo preživeli: posamezniki, družine in delovne organizacije, v okoliščinah, kakršne so. Če v naši družbi ta ali ona zadeva ni prav urejena, še ne pomeni, da nam ne bo treba več delati.

Za to »okroglo mizo« moramo osvetliti to, kar v dani situaciji moramo storiti, da bomo kot Elan obstali in obstali kot družba, ki je v nevarnosti. Družbeni rak je vzdušje, da hočemo vsi manj delati zato, ker drugi izven nas delajo napake ali se okori-

ščajo. To v resnici vodi ne samo v družbeni, temveč tudi narodni samomor.

Osebnih dohodkov ne moremo zahtevati, če naših artiklov ne bomo prodali. Naloga prodaje — plasmana Elana je usoda vseh delavcev v proizvodnji in v spremljajočih službah. Nekaterim pa to ni mar, češ saj je to delo le nekaterih ljudi v prodajnem oddelku.

ALI OBSTAJA MOŽNOST FINANČNEGA ZLOMA ELANA?

KODER PAVEL:

Če bomo vsi delali in ohranjali dve stvari v Elanu, kar je bil naš cilj tj.:

1. Da v naših zalogah ne bo nič tistega, kar smo že potrošili — kar smo že dosegli in

2. če bomo v prihodnjih treh letih ustvarili toliko lastnih sredstev, da bomo pokrili vsaj 50 % potreb za obratne namene — kar nam mora uspeti, ob tem da imamo pred sabo problematiko naših obratov v tujini — če ne bo prišlo do česa posebnega — do finančnega zloma Elana ne more priti.

Naš naslednji cilj pa je, da bi vsako novo naložbo temeljito preštudirali in se šele nato zanjo odločili.

KAKŠNE UKREPE OZ. PO- SLOVNE ODLOČITVE BI BILO POTREBNO SPREJE- TI, DA BI ELAN DO LETA 1986 ODPLAČAL SVOJ DE- VIZNI DOLG?

KODER PAVEL:

Leto 1984 bo za Elan, kar zadeva odplačilo dolgov do tujine, najtežje leto.

Da bomo obveznosti izpolnili, bomo ukrepali takole:

— narediti moramo vse, da bo proizvodnja za izvoz normalno tekla,

— vključili se bomo v paket blagovnih kreditov, ki imajo namen kreditirati uvoz za izvoz,

— narediti vse za še večji izvoz,

— dokončali bomo začete razgovore s poslovno banko o načinu odplačila dolga, ki zapade v letu 1984.

Ti razgovori bi morali biti zaključeni že v mesecu juniju, pa so bili iz objektivnih vzrokov preloženi na oktober 1983.

ALI OBSTAJA MOŽNOST POVEČANJA AKUMULACI- JE NA RAČUN SPREMEM- BE DOHODKA?

KODER PAVEL:

Sam sistem bi se moral spremeniti, da bi bil čisti dohodek tisti, od katerega bi obveznosti plačevali. Bistvo naše moči in boljše akumulacije je v nas samih. To je boljša proizvodnja in večja prodaja in financiranje tega

zaokroženega ciklusa. Pomembno pa je, da bi družba kot celota spoznala, naj bi se splošna in skupna poraba ne napajala iz napihnjenega vira.

Lazar Tadej, tehnik, direktor TOZD Plastika

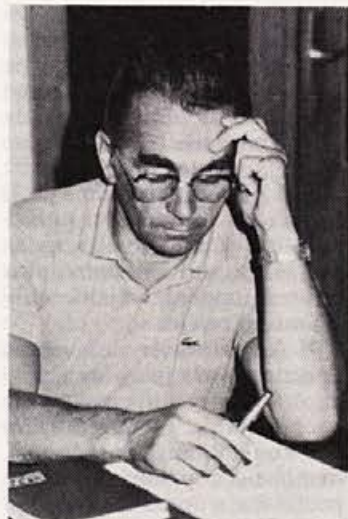
LAZAR TADEJ:

Program Elana je močno odvisen od domače ekonomske politike. Negativne so nove obdavčitve naših plovil.

Primer: pred letom sprejete obdavčitve naših plovil so pri nas povzročile spremembo proizvodnje. Sedanji novi davki na luksuz bodo zelo vplivali na prodajo artiklov obrata plastike.

GLEDE NA TAKO SITUACI- JO SE KOT REŠITEV PO- NUJA HITREJŠE PRE- STRUKTURIRANJE ZA IZ- VOZ. S TEM BI TUDI ZMANJŠALI NAŠO DEVI- ZNO ZADOLŽENOST. KAK- ŠNE SO TE MOŽNOSTI?

BOGATAJ VINKO:

Bogataj Vinko, dipl. oec. direktor TOZD Smuč

Vse vprek se forsira izvoz. Po drugi strani pa so ukrepi taki, da naši komercialisti sedijo doma ker jim zaradi predpisov ne moremo omogočiti, da bi vsaj šli na teren za obdelavo trga, kot to delajo naši konkurenti, potem ne moremo govoriti o povečanju izvoza. Osnovne, naj-

manjše investicije v tekmovalnem športu in reklamni ne moremo več izvajati. Ne pojavljamo se več v nobeni reklamni, nikjer v svetu. To zmanjševanje je isto, kot bi vsak dan manj jedli, nazadnje pa shirali. Pri tem že doživljamo kritiko naših kupcev, da se nikjer več ne pojavljamo. Še celo serviserja bomo težko poslali na mednarodne tekme. V TOZD-u Smuč smo že razpravljali o tej situaciji in smo ugotovili, da je izredna sreča, da je olimpiada drugo leto v Jugoslaviji, sicer mi ne bi mogli biti zraven. Čeprav nas bo kot sponzorje mnogo stala, bo to možno poravnati z domačo valuto.

Povečanje izvoza, ki se forsira na vse pretege, je tako s temi ukrepi destimulativno. Vprašanje je, kako ga doseči, s takim načinom gotovo ne. Bojazen nastaja, da bo zaradi tega Elan postal tisto, kar je bil pred 20 leti, tj. Warenhausschi (cenene smuči, brez prizvoka kvalitete — op. ur.). Pri tem pa nam ostaja edino upanje tj. naše poslovne enote v tujini, ki bodo morale ta bremena prevzeti za nas, zato bomo za te zunanje enote morali bolj poskrbeti. Pri tem mislimo na kadre. To je sicer stvar marketinga.

PREDHODNO VPRAŠANJE JE BILO PRAV GOTOVO NAMENJENO TUDI OBRA- TU PLASTIKE, KI BO Z NOVO INVESTICIJO IMEL MOŽNOST POVEČANJA KAPACITET TUDI ZA IZ- VOZ.

LAZAR TADEJ:

Sprejeto načelo, da se TOZD-i morajo izvozno sami pokrivati že dosegamo. Perspektivno pa je tako, da zunanji trg rabi motorne čolne manjših dimenzij do 5 m, na domačem trgu pa večje plovne objekte — večjih dimenzij, predvsem jadrnice za čartersko izposojanje, ki pa v izvoz ne gredo, zaradi transportnih stroškov in velike ponudbe konkurence na zunanjem trgu. Odločili smo se tudi za indirektni izvoz preko TAS-a Sarajevo, in sicer strehe za VW kombi. Ker nimamo pogojev za izvoz večjih plovnih objektov, smo v dogovoru z avtomobilsko industrijo za dele, ki bodo šli direktno v izvoz. Ohranili smo tudi holandsko tržišče, ki je letos zelo dobro. Tudi Francija se odpira. Pri jadrnalnih letalih naslednje leto pričakujemo 100 % povečanje kapacitet za izvoz.

PINTAR ALOJZ:

Pretežni del proizvodnega programa TOZD-a Šp. orodja je investicijskega značaja. (Nadaljevanje na 8. strani)

Pintar Alojz, ing. direktor TOZD Sportna orodja

Tako v krajšem času ni pričakovati večjega porasta izvoza. Jugoslovanske firme v izvozu z opremo športnih objektov nimajo uspeha, tako ga tudi v Elanu nimamo, kljub našim velikim naprom. Akcija za razširjenje programa za široko potrošnjo je v teku, kar je bistvena novost, saj smo zdaj v glavnem opremljali le športne objekte v Jugoslaviji. Tekmovalno orodje, orodje za redno telovadbo in ročke za dviganje uteži so dosegle nekaj uspehov tudi na zunanem trgu, vendar je obseg te proizvodnje tako majhen, da k boljši izvojni bilanci Elana ne more bistveno prispevati. Ta izvoz predstavlja TOZD-u ca 6 % celotnega prihodka. Aktivnejši je reševalni program, poskus plasmalna lestev za izvoz preko Emo Celje in lestve za direktni izvoz.

Cilj TOZD-a je že sprejeta obveznost da se TOZD sam izvozno pokriva, vendar situacija v Jugoslaviji terja participacijo pri nabavi surovin, ki jih doma ni, tako da ta delež odteka v te namene. Akcij in ponudb v smeri povečanja izvoza je ogromno, vendar večjega odziva še ni. **PETRIČEK PETER:**

Prestrukturiranje proizvodnje je zelo težavno.

Primer: masovno pohištvo pred leti. Zato forsiranje prestrukturiranja proizvodnje od zgoraj, nima realne osnove in potegne za sabo ogromne stroške in malo efekta. Jugoslovanski kot Elanov gospodarski cilj in namen naj bo, da ostane gospodarstvu na svetovnem tržišču »mašilec lukenj« za tiste industrijske veje v svetu, ki se jim tega ne izplača delati. Tako bo najbolje, da Elan obdrži obstoječi program, pač pa z 20–30 % povečano poslovnostjo in kvaliteto našega dela. Predlog nove poslovne organizacije v Elanu smo že

začeli pripravljati. Na papirju izdelani novi poslovni organiziranosti pa ne leži bistvo rešitve problema današnjega časa, temveč na prizadevnosti zaposlenih.

DOLFE VOJSK:

Korenine enovitosti so tako družbene kot politične. Posamezniki pa imajo pri tem različna mišljenja. Ljudje so videli, da, če so svoje obveznosti izpolnjevali ali ne, je Elanu in njim dobro šlo. Zato je prevladalo mnenje, zakaj bi se trudili, če gre vsa stvar kar lepo naprej. Taka so splošna gledanja v Jugoslaviji, vsakdo se brani aktivnosti s tem, da to ni njegov problem in ga prelaga na drugega. Nihče noče biti več za ničesar odgovoren. Ostale kategorije kot npr. stimulacija so vzporedna stvar. Ljudje so v Elanu nekaj že veliko delali zastoj, danes pa pri plačanih nadurah godrnjajo.

Temu botruje preživela organizacijska oblika. Morali bomo TOZD postaviti na drugo snovo, ker ne moremo dosegati enovitosti na tržišču. Interesi TOZD se vedno ne pokrivajo z interesi Elana, čeprav so za TOZD pozitivni.

Razdvojenost ljudi je medsebojna kriza nezaupanja. Poslovne odnose gledajo kot privatne odnose. Tako nastajajo strahovite težave z ljudmi, ki ne hodijo radi na delo. Treba bo doseči spoznanje, da bo tisti, ki ne bo delal, moral oditi iz Elana.

Nobenih izgovorov ne bo možno v levo in desno. V novi organizacijski obliki bomo morali ponovno doseči enovitost Elana pri nastopu navzven, ker je nevdružno, da zunaj nastopajo TOZD, Elan pa ne, in da imajo svoje enote — Elan pa ne. Na notranjem trgu nastopamo po več tirih, od TOZD Trgovine do TOZD Smučič itd. Če delavci ne bodo sami imeli te volje za izboljšanje teh odnosov, nas nobena organizacijska oblika ne bo rešila.

Kako pripraviti delavce do spoznanja, da je njihova usoda, tudi privatna, povezana z usodo Elana. Treba bo narediti konec temu, da nekateri, ki nič ne doprinašajo, samo postavljajo vprašanja, kdo je temu kriv.

Vsak posameznik v kaki komisiji, brez prave povezave, dela po svoje. Celo zunaj naščuvajo ljudi proti Elanu, da pokrijejo svoje interese.

Primer: Urbanistične ureditve, naš nov gasilski dom. Kako je to opravičljivo, da so na področju 1 km kar trije večji gasilski domovi: Elan, Poljče, Begunje. S samopripletkom Begunje, s sploš-

nim interesom Poljče in z Elanovim interesom v tovarni, vse separatno. Kje je tu enotnost? Sicer vse to ni nekoristno, vendar pa ni dogovorjeno in koordinirano. Vse pa terja denar in kredite. Nihče pa za to ni odgovoren. Tak način bomo morali spremeniti.

Isto velja za sestanke, ki se vrstijo eden za drugim in imajo vsi svoje družbeno poslanstvo, ne vodi pa se o njih evidence in računa. Medsebojni odnosi so slabi. Po eni strani prav tisti, ki nočejo delati, postavljajo meni glede Elana vprašanja, kdo je za kakšno stvar odgovoren, nimam pa vpliva in moči, da bi to stanje spremenili. Zato bomo morali tudi to na novo organizacijsko urediti.

KAKŠNA JE TRENUTNA ZASEDENOST KAPACITET V TOZD?

BOGATAJ VINKO:

TOZD Smučič je s kapacitetami za letošnje leto polno zaseden. Če bo zima dobra, pričakujemo precejšnjo izpraznitev zaloga. Za naslednje leto bomo v gospodarskem načrtu meseca oktobra planirali količine v sedanjih mejah, šele sejmi spomladi, fiksna naročila kupcev, pa nam dajo pravo sliko. Problem bo z Brnco, da se bo pravilno orientirala in vključila v celoten plan s pravilnim asortimanom. V celoti bo domači trg manjši, izvoz pa nekoliko večji.

DOLFE VOJSK:

Za plastiko je splošno pravilo, da smo kar naprej premajhni ali preveliki.

Na novinarski konferenci danes o takozvanem »modrem programu« tj. predvsem izposojanje velikih plovnih enot — jadrnic, je bilo rečeno, da je zdaj v Jugoslaviji do 3.000 privezov. Razvoj do leta 1986 zahteva še kakih 3.000 privezov.

Iskali smo sofinanserja za proizvodnjo velikih plovnih enot. Odziva ni bilo. Nov hit v Jugoslaviji je navtični turizem, kar forsira republika Hrvatska, ki predvideva do leta 1990 novih 60.000 privezov. Problem je v tem, da je tem privezom treba prilagoditi celotno infrastrukturo (ceste, itd.). S tem v zvezi je predviden velik porast plovil. Do zdaj izdeluje čolne v Jugoslaviji 17 proizvajalcev, od teh le dva večja in sposobnejša, Elan in »Geben«, Vela Luka na Korčuli, ki pa temu programu ne bosta kos. Tako da smo za ta program veliko premajhni. Po drugi strani »Adriatic klub« to že pripravlja. Tako so povsod

blazni apetiti z različnimi cilji (primer Radenska), kar ni tako enostavno, kot izgleda. Elan z novo halo vred ni sposoben za kakšno večje povečanje kapacitet. Te bodo zadoščale potrebam vsaj za pet let. Za Elan bo tako perspektivno dovolj dela, le paziti pa moramo, da bo kvaliteta naših izdelkov pred drugimi.

Podobno je na področju letal. Koliko časa bo še ta trend, ne vemo. Vendar vojno letalstvo povsod rabi trenajzna letala, kar je velika šansa za nas. Veliko je povpraševanje po letalih DG — 300 in drugih novitetah.

Tako je tudi z avtomobilsko industrijo, ki je mnenja, da lahko z nami zaradi kvalitete začne direktne posle za avtomobilske dele. Naročila za letala in VW so ali nič ali pa tako velika, da jim bomo težko kos. Elan mora pri tem previdno sodelovati.

OB PREDPOSTAVKI, DA SMO ZDAJ PREMAJHNI, ZDAJ PREVELIKI, SE PONUJA VPRAŠANJE POVEZOVANJA Z DROBNIM GOSPODARSTVOM?

DOLFE VOJSK:

Za čolne je osnova lupina. Mizarska in modelarska dela za čolne, bi moral prevzeti TOZD Športna orodja. Rezervne dele oskrbuje Metal-ka.

V »Modrem programu« bo moralo priti do delitve dela po tipih čolnov in na tem že delamo. To je širši interes (n. pr. Gospodarska zbornica). Tudi mi imamo interes, da bi v ta cel sklop dela angažirali kooperante.

PINTAR ALOJZ:

TOZD ŠO ima več programov. Pri izgradnji šol in športnih objektov so težave z investicijami, tako da je TOZD v ponudbi moral celo znižati cene do 30 %, da je na trgu ostal konkurenčen.

Reševalni program je še najbolj aktualen, vendar za izdelke te vrste primanjkuje smrekovega lesa. Tako kapacitete še niso popolnoma zasedene, ampak proizvajamo v okviru kapacitet razpoložljive delovne sile in tako da odliva kadrov ne nadomeščamo. 1/3 kapacitet TOZD ŠO predstavljajo še kooperantske usluge (livarske usluge, plastika, ročke za dvig itd.). Razvoj je usmerjen v proizvodnjo široko-potrošnih artiklov, ki naj bi nadomestili izpade pri invest. programih.

KAJ PA PRAVI K VSEM TEM POROČILOM PROIZVODNIH TOZD NAŠA TRGOVINA?

GMAJNAR MATJAŽ:

Iz tržne situacije gledano nas skrbi naslednja sezona, zaradi raznoraznih ukrepov (cene, davek, bencin itd.). Predvsem obstaja bojazen prodaje čolnov v naslednjih letih, ko bodo kapacitete mnogo večje.

GLEDE MOČNEGA PADČA PRODAJE NA DOMAČEM TRGU SMO IMELI V MISLIH TRGOVINO V ELANU, KAKŠNA PA JE SITUACIJA V OSTALIH NAŠIH TRGOVINAH V JUGOSLAVIJI?

GMAJNAR MATJAŽ:

Podobno je povsod. Okrnjeni krediti so najbolj očitni v Beogradu. Za to poletje predstavlja večino prometa prodaja tujcem. Naši kupci — tujci so v večini v Zagrebu in tudi drugje.

KAKŠNA JE POVEZAVA Z NAŠIMI PROIZVODNIMI TOZD?

ALI SE TRGOVINA PRITOŽUJE ZARADI PRODAJNE POLITIKE TOZD IN OBRATNO?

GMAJNAR MATJAŽ:

To je delikatno vprašanje. Formalno imamo to urejeno, v praksi ti odnosi niso dodelani. Najboljši izbor imamo v smučeh. Elanove proizvode prodajajo štirje različni TOZD, kar povzroča višje stroške in večih negotovnosti. Vsak nastopa še s svojim grosistom in tako v veleprodaji TOZD TR meša štrene pri prodaji Elanovih artiklov. Avto Commerce nam s prodajo čolnov ni delal bistvenih težav.

Slovenija šport je v Ljubljani kot ekskluzivni prodajalec smuču v Sloveniji in je s tem TOZD Trgovina včasih povzročal težave pri prodaji smuču preko nje, ki dela z več kupci.

Pri veleprodaji TOZD Trgovina dobro sodeluje s TOZD ŠO in delno tudi s TOZD PL.

KAJ PA PROIZVODNI TOZD MISLIJO O VLOGI TRGOVINE?

BOGATAJ VINKO:

Nismo dogovorjeni, ali naj trgovina prevzame celotno prodajo izdelkov TOZD, kar pa bi čutili TOZD pri izpadu dohodka, ki TOZD-u pri direktni prodaji ostane. S tem se izognemo stroškom posredništva. Sicer ima TOZD TR največjo možnost maloprodaje smuču, ki jih sproti dobiva iz skladišča, brez njihovega rizika, zaradi zaloga smuču. Potniki za prodajo smuču so vsi na relaciji TOZD TR. Organizacijsko bo treba reči, ali vse prevzame TOZD TR, tudi izvoz itd.

»Slovenijašport« ima preko 40 specializiranih trgovin,

ki prodajajo kompletne športnih izdelkov, masovno. Tudi naši! S tem prevzemajo tudi riziko.

DOLFE VOJSK:

Trgovina je sestavljena iz dveh delov. Živi z maržo in s ceno izdelkov. Tako malo prodaja, kot tudi veleprodaja. TOZD-u ostane pri direktni prodaji tudi grosistična marža. Naša trgovina je tudi odvisna od »Slovenijašporta«, ki je ekskluzivni zastopnik Adidas v Jugoslaviji.

Tako naša trgovina od »Slovenijašporta« dobi izdelke Adidas, ki so iskano blago. Teh medsebojnih relacij je še več. Zato je prišla sodelovanje z drugimi proizvajalci (Tekstil, obutev, očala itd.), ki so ali niso vredni, da nosijo Elanovo ime. Tako so se pri tem osamosvojili, kar ni vedno v prid celotnemu Elanu.

GMAJNAR MATJAŽ:

Marža je zamrznjena v absolutnem znesku, stroški pa stalno naraščajo, zato iščemo zunanje dobavitelje. Pri teh odnosih se ne sme odražati, kdo bo koga, temveč jih je treba vskladiti v prid celotnega Elana. Tak primer je sodelovanje trgovine s TOZD ŠO, kjer so kriteriji odnosov razširjeni, kar je prav gotovo v prid celotnemu Elanu.

PINTAR ALOJZ:

Dogovoriti se je potrebno o vlogi trgovine ter o kadrovski dopolnitvi. Trgovina bi morala biti glavni nosilec prodaje artiklov iz našega programa, šele na to pa dopolnilnega programa.

DOLFE VOJSK:

Zaključek razprave je pokazal, da je treba organizacijo prodaje spremeniti zaradi nujne potrebe, da bi sedanje stanje izboljšali.

Mnoge ponudbe prodaje našega znanja v svetu niso uspele (so bile našteje).

To, kar smo tu govorili ni novo. Problemi so bili, so in bodo. Ogromno jih je, ne. Uspevamo pa jih zadovoljivo rešiti v kopici vsakodnevnih težav.

S KAKŠNIMI PROBLEMI SE SREČUJE NABAVNA SLUŽBA

HRIBAR FRANCKA:

Oskrba surovin, materiala, rezervnih delov, opreme in blaga široke potrošnje poteka iz domačega trga in iz uvoza. Na vsakem od teh področij je različna situacija in problematika.

Ker se % razpolaganja s konvertibilnim deviznim prilovom stalno menja (do konca maja 56 %, nato do sredi-

Hribar Franciška, dipl. oec. direktor nabave

ne julija 60 %, nato do konca julija 55,3 %, nato 5 dni 52,3 %, od 5. 8. 1983 naprej pa zaenkrat še 47,3 %, iz tega % pa moramo pokriti vse blagovne in neblagovne potrebe, smo prisiljeni ob vsaki spremembi narediti novo devizno in plačilno bilanco po TOZD in za DO skupaj. Situacijo rešujemo z uvozom preko kooperacije, z začasnim uvozom materiala, z združevanjem deviz s kupci v repro-verigi (npr. TAS), z uvozom v okviru maloobmejneg sodelovanja, smuču iz Brnce smo uvozili v okviru sejemske kompenzacije, vzeti bomo morali blagovni kredit.

Nasploh je blagovna politika zelo zaostrena, priča smo nestabilnosti, raznim omejitvam, slabo pripravljenim ukrepom in čestim spremembam le-teh. (Zvezni predpis, ki je začel veljati 1. 6. 1983, ni več dopuščal možnosti uvoza rezervnih delov za tekoče vzdrževanje po režimu LB, ampak je bilo potrebno mukotrpno in dolgotrajno pridobivanje KK oz. KV pri različnih splošnih združenjih zvezne gospodarstvene zbornice po predhodnem mnenju ustrezne poslovne skupnosti. Že 23. 7. 1983, torej po dobrem mesecu in pol je prišlo do spremembe, torej do ponovne možnosti uvoza po režimu LB). To povzroča gospodarstvu dosti stroškov in nepotrebnega dvojnega dela.

V letih 1983 in 1984 je omejen uvoz opreme, razen nekaj izjem. V okviru teh izjem smo kot sejemske eksponate uvozili nekaj najnujnejše opreme za TOZD Plastika.

Uvoz blaga je tudi vedno dražji. Po eni strani se stalno dvigajo tečaji tujih valut (od konca avgusta 1982 do 19. 8. 1983, torej v nepolnem letu je vrednost ASCH narasla za 88 %, DM za 87 %, US \$ za 99 %, po drugi strani pa je bila v juliju 1983 povišana s 6 na 11 % posebna davščina

za izravnavo davčne obremenitve.

Dodatne težave pri uvozu nam povzroča devizna nelikvidnost poslovnih bank. Nalogi za plačila v inozemstvo obležijo v bankah nesprovojeni, pri inozemskih dobaviteljih pa se vedno pogosteje pojavljajo zahteve po plačilu z akreditivom ali po predplačilu.

Za nabavo na domačem trgu je značilno pomanjkanje in desortiranost blaga. Vedno več domačih dobaviteljev pogojuje dobave z uvozom surovin ali z devizno participacijo.

Zaradi tega, ker so domači dobavitelji repromateriala prisiljeni izvažati na konvertibilno področje, prihaja do trganja reproverig.

Posebno poglavje so cene na domačem trgu, ki stalno rastejo, tako v času zamrznitve kot po njej. Tako so se v letošnjem letu npr. cene umetnega usnja zvišale za 100 %, jadravine za 37 %, kosmita za 62 %, mitopur lepila za 116 %, topolovega žaganege lesa za 15 %, novi cenik pa predvideva za smreko č/pč dvig cene za 55 % v primerjavi s sedanjo dnevno ceno.

Ob vsem tem pa je kvaliteta domačega repromateriala čisto slabša (zaradi pomanjkanja uvoznih surovin) in dobave so nesigurne.

Za razliko od preteklih let, ko nam je precej uvoznega repromateriala uspelo nadomestiti z domačim, smo v letu 1983 že morali iz uvoza nabaviti več nadomestnega materiala, da ni prišlo do zastoj v proizvodnji.

V teh pogojih gospodarjenja, ob nestabilnosti, ob stalnih sprotih spremembah in ukrepih in ob tem, da še niso znani pogoji gospodarjenja za leto 1984, ne more držati noben plan, pa tudi subjektom planiranja je onemogočena izdelava realnih planov za naprej.

Ob vsem tem bo za izpolnitev nalog nabave v industrijski delovni organizaciji (da nabavi materiale in nabavljene polizdelke ter ostalo potrebno blago v odgovarjajoči kvaliteti in količini, ob pravem času, po najugodnejših cenah in pogojih plačila ter od najprimernejših dobaviteljev) potrebno dosti naporov in aktivnosti ter točno in pravočasno izpolnjevanje obveznosti. Nekaj jih je bilo omenjenih že prej. Potrebno bo res dobro sodelovanje s TOZD, selekcija potreb, uvoz v okviru možnosti, varčevanje z materialom. Navzven pa vsaj sprotno spremljanje situacije, hitro prilagajanje in ukrepanje ter izkoriščanje vseh možnosti, ki se pojavijo.

Napredna misel v razvoju telesne kulture Slovencev

V odnosu izobraženih in razgledanih posameznikov do telesne kulture ljudstva beležimo v zadnjih desetletjih pomembne premike. Nekoč so pedagogi menili, da »malo telovadbe otrokom ne škodi« (in so odmerili v ta namen po dve uri na teden), danes pa si že prizadevamo, da bi omogočili tako mladini kakor tudi odraslim, starejšim in starim aktivno bivanje na planem vsak dan. Začeli naj bi že v družini in vrtcu, z igrami in elementi športa, ter nadaljevali vse do visoke starosti, če že ne s planinstvom, plavanjem, hojo in tekoma na smučeh, balinanjem in podobnim, pa vsaj s sprehodi na svežem zraku.

Nekoč so se zanimali telovadni strokovnjaki predvsem za telesne vaje, za njihovo poimenovanje in mesto v sistemu; športni strokovnjaki so se zanimali za tehniko izbrane zvrsti, zdravniki pa za prvo pomoč pri poškodbah. Napredek je bil že v tem, da so začeli poučevati najprej vpliv telesne vadbe na človeški organizem, nato pa tudi gibalne potrebe človeka v raznih obdobjih življenja. Toda v resnici še niso poučevali potreb človeka kot kulturnega bitja, zanimal jih je predvsem biološki vidik.

Športni funkcionarji so pričakovali od šolske telesne vzgoje predvsem pomoč vrhunskemu športu in marsikdo je videl nalogo kadrovske šole za telesno kulturo v tem, da vzgoji in izobrazijo kar najbolj sposobne športne trenerje. Tudi družbeni delavci so imeli lep čas nejasno sliko o bistvu telesne kulture ljudstva — misel jim je vedno znova uhajala na atraktivne prireditve in na odlične tekmovalce, ki so se uveljavljali v mednarodnem merilu.

Še ena značilnost: znanost o telesni vzgoji in športu je bila usmerjena v mladino in kvečjemu še v človeka v najboljših letih, zapostavljeno ali celo popolnoma prezrto pa je bilo vprašanje telesne vadbe v drugi polovici življenja, v dobi involucije, ko začne zmogljivost upadati.

Premik, vreden omembe, je tudi v teoretičnem spoznanju: Človek naj ne trenira samo telesno, temveč tudi umsko, kajti tudi za možgane velja, da jih dejavnost razvija in ohranja.

Ko sem se nekoč pripravljala na sejo pedagoško-znanstvene sveta VŠTK, na kateri smo razpravljali o smernicah dela v prihodnje (bilo je približno pred 15 leti), sem si zabeležil na list papirja misli, za katere se bom zavzel. Naj jih ponovim, ker so nekatere še vedno aktualne:

- ne samo vadba na parketu, tudi v naravi, predvsem v naravi;

- narava je naše skupno bledišče (trate, gozdne steze, planine, vodne površine);

- vključevanje v boj za varstvo narave;

- vključevanje planinstva in alpinistike v program VŠTK;

- vzgajati za delo, tudi za varnost;

- prepletanje telesne vzgoje z medicino dela in preventivo;

- odločen boj za zdrav način življenja — športnik naj odklanja vse, kar je zdravju in zmogljivosti v škodo;

- zajeti vsa človekova razvojna obdobja, tudi predšolsko dobo, tudi dobo staranja in starosti;

- stiki s svetom, proučevanje telesne vzgoje in športa v deželah, ki so desetletja pred nami;

- udeležba na mednarodnih kongresih, sodelovanje v mednarodnih organizacijah;

- pozornost futurološkim vizijam — hoditi korak pred časom;

- ne samo znanstveni elitizem, tudi prizadevanje, da ljudstvo razume in sprejme pridobitve telesne kulture.

Misel, da pri šolski telesni vzgoji in športu ne gre samo za sredstva, to je za telesne vaje, temveč za pomembne naloge in smotre, je v glavnem že uresničena z novimi učnimi načrti za osnovno šolo. Da ne bi ostali pri dveh urah telesne vzgoje na teden, so uvedli tudi minuto za zdravje, rekreativne odmore, športne dneve ter v sodelovanju z družbenim okoljem tekmovalne za športni znak, šolo v naravi in še kaj. Za tekmovalni šport nadarjeni učenci imajo priložnost uriti se v različnih sekcijah šolskih športnih društev. Odpravili so numerično ocenjevanje in uvedli novo, ki bolj ustreza naravi tega vzgojno-izobraževalnega področja. Glede na omenjene spremembe lahko pričakujemo, da bodo pridobili novi rodovi že v šolah trajen občutek potrebe po rekreativni ali tekmovalni dejavnosti tudi pozneje, v pošolskih obdobjih življenja.

Na dve nalogi, doslej še vedno nekako obrobni, pa želim posebej opozoriti: prvič na navajanje otrok in mladine na zdravo življenje — in drugič na posebno pripravljeno vadbo na razne poklicne obremenitve (velja zlasti za usmerjeno izobraževanje). Zaupati moramo, da lahko že v šoli veliko storimo za preprečevanje poklicnih okvar (tekstilne delavke!) in za večjo delovno sposobnost ljudstva.

Psiholog dr. Anton Trstenjak nas je v knjigi »Bomo preživeli« opozoril na to, da smo ljudje programirani za kameno dobo, da pa živimo v atomskem stoletju. Civilizacija nam je omogočila lagodno življenje sede, brez truda in znojov. Delovni dan se je skrajšal v dobrih sto letih od 16 na 8 ur na dan. Novi način življenja je sicer spremenil naše okolje, ne pa naše dedne zasnove. Biološka zakonitost, po kateri sta struktura in zmogljivost človeškega organizma odvisna od kakovosti in količine dejavnosti, ima še danes prav tako veljavo, kakor pred tisočletji. In ker je fizičnega dela vse manj, ter je konec koncev sleherni de-

lo bolj ali manj enostransko, je slehernemu človeku potrebna dodatna dejavnost v prostem času v obliki vsega tistega, kar sodi k športu, planinstvu, gimnastici, ljubiteljskemu delu itd.

Prve korake v stvarih humanizacije šolske telesne vzgoje smo že storili, nakazal sem jih zgoraj. Februarja 1983 smo praznovali 90-letnico Slovenskega planinskega društva in radostno ugotovili: »Postali smo stotisočglava množica. To nas lahko veseli. Pa tudi močno skrbi! Naloga desetletja pred nami je: nenehno spreminjati količino v kakovost. Z vzgojo, šolanjem, osveščanjem, spoznavanjem in varovanjem naše naravne dediščine, v trajnem, pristnem stiku z njo« (dr. Miha Potočnik). Organiziranih planincev je že sto tisoč, prav toliko je verjetno tudi neorganiziranih. Tudi aktivnih prvirčencev smučarskega športa je že sto tisoč in več. Upoštevanja vredna je dalje množica ljubiteljev poletne športne rekreacije na naših vodah. Da bo predstava o množičnosti dopolnjena, naj omenim še igralce nogometa, košarke, odbojke, rokomet, tenisa, namiznega tenisa in številne privržence atletike, zalsti hoje in teka po gozdnih stezah.

Vse to pa še ni tista množičnost, ki bi jamčila za višjo raven prizadevanj ljudstva za kar najboljše zdravje v vseh obdobjih življenja in za kulturo prostega časa. Naš cilj je in mora biti: sleherni človek! To pa terja dolgoročno izobraževanje, animiranje in seznanjanje — natančneje povedano: znanstveno dognano propagando, ki bo v pomoč novemu rodu, ki si bo pridobila nov slog življenja in dela, zlasti življenja v prostem času.

Zanimivo bi bilo oceniti, kakšno ekonomsko raven bi dosegli na primer v petdesetih letih, če bi uveljavljali vse mogoče pridobitve telesne kulture od otroških let naprej ter se dosledno odločili za zdravo življenje. Utopija? Nikakor ne, pač pa naš cilj, čeprav težko dosegljiv, vendar vreden truda iz roda v rod. Pa še to: če se temu cilju odpovemo, se zavedno odločimo za polovičarstvo.

Ko razmišljamo o zdravju, ne mislimo samo na odsotnost bolezni in invalidnosti, temveč na »popolno telesno in duševno ravnotežje ter socialno dobro počutje« (po definiciji WHO). Tako lažje razumemo Bernarda Shawa, ki pravi, da je zdravo telo proizvod zdravega duha. Homo sapiens rad hodi po gozdnih poteh — med hojo so misli jasnejše; rad teče in premaguje težave — tako doživlja potrjevanje samega sebe; podaja se na visokogorsko smučarsko turo — mika ga pustolovščina prvobitnega življenja v naravi; ni mu žal časa za odbojko ali tenis — igra mu pomeni poživitev duha in telesa. »Brezskrbno uživajmo v igri, da se bomo še bolj čili podali na delo,« beremo v francoski teniški pesmi iz leta 1599.

Kdor se je odločil za šport v najboljšem pomenu besede, ima prijeten občutek, da opravlja neko obveznost, ki izvira iz njegovih naravnih in kulturnih potreb: človek namreč mora biti zdrav, ne samo zaradi sebe, temveč zaradi družine in družbe, ki ji pripada. Gerontologi so odkrili

ključ za dobro počutje v starosti: stalna dejavnost, permanentno izobraževanje, razgibano čustveno življenje, pa tudi starosti primerna športna ali kaka druga fizična dejavnost. Ameriški športni fiziolog Herbert A. de Vries je zapisal, da je idealna tista vadba, ki je hkrati umska in telesna.

O nekem jeseniškem delavcu, ki se je prvič povzpela na Triglav, poročajo, da je zapisal v spominski knjigo: »Samega sebe obrajtam.« To je občutek, ki ga ima človek po dobro opravljenem delu, pa tudi po lekciji jutranje gimnastike, po uri odbojke, po plavanju na otok. Iz anket rekreativcev povzemam, da so po opravljeni vadbi, čeprav naporni, nagajeni z občutkom spoštovanja do samega sebe. Tudi to je tisto, kar nam pomeni »zdravega duha«: zaupanje vase, dobra volja, življenjski optimizem. Gre za moralne in etične vrednote, ki sodijo v svet kulture. Saj res: kultura ne pomeni samo umetnosti, znanosti in prosvete, kultura je tudi način življenja, človeško delo in vse, kar k temu delu naravno sodi (Bojan Štih). Izlet na goro, ko beremo iz knjige narave — kolesarjenje od jutra do večera, ko premagujemo svojo animalično težnjo po lagodnosti — tekmovalanje v skoku v višino, ko si prizadevamo, da bi bili kar najbolj zbrani, vse to in podobno je več kakor »telesna« kultura.

Naš šport, naša rekreacija, naša planinstvo naj bo v službi človeka. Slehernemu želimo pomagati, ne glede na starost in spol, hkrati pa razvijamo tudi vrhunski šport, zlasti v tistih panogah, ki imajo zaledje v ljudstvu. Pri tem niso odločilnega pomena gledalci, temveč aktivni privrženci. Ni naključje, da smo dosegli vrhunske uspehe v smučanju in alpinistiki — naše ljudstvo ima poseben odnos do planin, zlasti do Julijskih Alp in Triglava, pa do zimске narave in seveda tudi do Planice in do razveseljivih dosežkov alpskih smučarjev. Vsak uspeh Bojana Križaja in njegovih tovarišev pomeni za sto tisoč smučarjev in za milijon gledalcev nekako potrjevanje samega sebe; pomeni hkrati zaupanje do strokovnjakov, ki s svojim znanjem omogočajo uspehe.

Jasneje bi se morali dogovoriti, kaj hočemo — kaj je na tem področju napredno in kaj ni, kaj vse lahko prispevamo k bolj zdravemu načinu življenja, kako si zamišljamo množičnost in kako kakovost. To je vsekakor ena perečih nalog naše osrednje pedagoško-znanstvene ustanove, Fakultete za telesno kulturo. In ko bo začrtana pot v novo stoletje, nam bo nujno potrebna skupna propagandna komisija, ki bo na podlagi znanstveno dognanih spoznanj izdelala strategijo izobraževanja, vzgoje, animiranja in seznanjanja s telesno kulturo. Današnja praksa, ko je propaganda za telesno kulturo prepuščena priložnostnim amaterjem in stihiji, ni in ne more biti uspešna — ne more zmagati v boju za tiste stotisoče delovnih ljudi in občanov, ki živijo v tri dni, brez sleherne telesne kulture in niso deležni vrednot, ki so tako pomembne za zdravje duha in telesa.

Sestanek trgovskih potnikov iz ZDA v Elanu

Sodelujoči

V času od 5. do 15. 8. 1983 je bila pri nas na delovnem obisku grupa 15 potnikov, ki delajo pogodbeno za našo firmo Elan Monark Burlington v ZDA. Prodajajo izključno Elanove smuči in Geze vezi. Običajni polletni prodajni sestanek tokrat ni bil na sedežu firme v ZDA, pač pa v Elanu, kot nagrada, ker so v letošnjem letu presegli lanskoletno prodajo za 25 %. Nihče od teh še ni bil v Elanu, večina pa tudi ne v Jugoslaviji, zato je bil namen tega obiska tudi v detaljnem spoznavanju Elana, proizvodnje smuči, razvoja tega izdelka ter vsega teoretičnega znanja o smučeh. Mislimo, da je ta obisk dosegel svoj cilj in je popolnoma uspel, to pa nam potrjuje tudi telex direktorja firme v ZDA, g. Tima Jamiesona z dne 29. 8. ki ga v prevodu objavljamo.

Predmet: Prodajno srečanje v Elanu

S tem telexom se želim zahvaliti in čestitati vsem za njihove izredne napore in trud, da bi napravili naše srečanje prijetno in nadvse uspešno.

Resničen test in dokaz o uspešnosti konference je v tem, da se konferenca odvija tako naravno, da so udeleženci prepričani, da je to stvar, ki se dogaja vsak dan, ne pa da je to srečanje predvideno do najmanjših podrobnosti. V tem smislu je konferenca uspela in rezultati so enkratni.

Marketing je stvar razpoloženja. V našem primeru je bil cilj ustvariti kar najbolj pozitivno razpoloženje med potniki glede na Elan kot organizacijo, na njegove proizvode, Slovenijo in Jugoslavijo v celoti. Dobri vtisi in razpoloženja — cilj je bil dosežen z vašo pomočjo in tudi trudom tistih, ki jih niti nisem omenil.

Potniki so se vrnili v Sev. Ameriko bolj navdušeni kot kdajkoli prej. Pred obiskom pri vas so bili predani Elanu v Sev. Ameriki in Elanovim proizvodom, sedaj pa so predani tudi Elanu Jugoslavija in celotnemu osnutku jugoslovansko-ameriškega teama.

Petnajst ljudi več sedaj govori o lepotah Jugoslavije in o prijaznosti in gostoljubnosti ljudi.

Razpoloženje je tisto po katerem se loči velika firma od tiste, ki komaj še obstoja. Kot veste delajo naši potniki kot team, njihovo razpoloženje je bilo dobro že preden so prišli v Jugoslavijo. V resnici je prav to njihovo dobro razpoloženje in odnos prispevalo k doseganju dobrih prodajnih ciljev, katerih posledica je bilo tudi to naše srečanje v Jugoslaviji. Sedaj pa so še bolj motivirani, to je rezultat obiska pri vas.

Nedvomno je to naše srečanje uspelo samo s pomočjo vašega truda in naporov. Posebno se želim zahvaliti in čestitam Tatjani in Hermanu za izredne pristope v

vseh aranžmajih med srečanjem, Petru, ki nam je omogočil najboljše vodstvo po tovarni v zadnjih šestih letih, kar sem pri Elanu in Vanetu za izredno pripravljen aranžma na morju, ki je resnično predstavljal smetano na kolaču — tako je bilo mnenje vseh potnikov.

Upam, da ste z vaše Elanove strani, ki ste navajeni različnih prodajnih srečanj, ugotovili za naše potnike, da so profesionalni, pridni delavci, motivirani, navdušeni da imajo radi šalo, da so resnično Elanovi ljudje.

Še enkrat vsem hvala.
Pozdrav Tim Jamieson

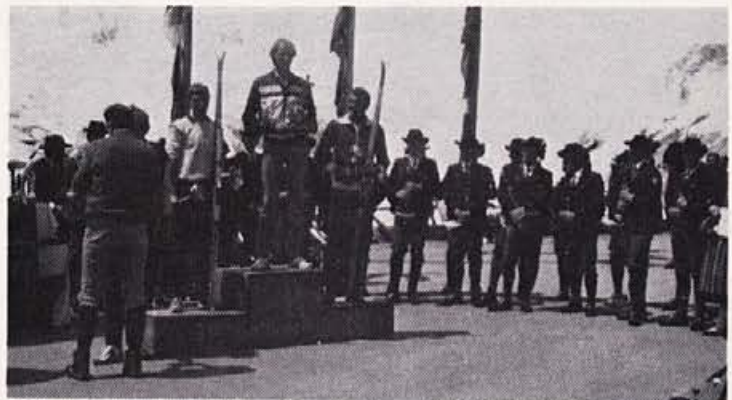
Vsakoletna junijska prodajna konferenca z inozemskimi kupci smuči

Iz Argentine nas pozdravljajo in se zahvaljujejo za sodelovanje v Pool-u švicarski smukači — reprezentanti, med katerimi so znani: Kernern Bruno, Silvano Meli, Peter Müller, Peter Lüscher, Konradin Katomen

Ameriški prodajalci smuči na ogledu proizvodnje smuči

Letos pozno spomladi je bil naš delavec TINE ZUPAN izredno uspešen na mednarodnem tekmovanju v teku na smučeh. V močni konkurenci je dosegel odlično tretje mesto na Grossglocknerju v Avstriji.

Čestitamo

Uspešna sezona za »VSK« Elan

Že vrsto let prireja Vodno-smučarski klub ELAN tradicionalno tekmovanje za »Pokal 4. julija« na umetnem jezeru HE Moste. Poleg skokov, ki štejejo za pokal, smo tudi letos organizirali tekmovanje v ostalih dveh disciplinah, to je figurah in slalomu. Za zmanjšanje stroškov organizacije in stroškov udeležencev tekmovanja smo tekmovanje izvedli v enem dnevu. Za izvedbo tekmovanja v smučanju na vodi je potrebno vložiti veliko truda v pripravo objektov za tekmovanje ter omogočiti brezhibno delovanje ostalih tehničnih pripomočkov, kot so čoln, merilne naprave, zveze, izračun rezultatov itd.

Uspešnost priprav se kaže pri poteku tekmovanja. Letošnje tekmovanje smo izvedli dokaj uspešno, brez večjih zastojev. Tudi vreme nam je bilo naklonjeno, kar za zadnjih nekaj let ne bi mogli trditi.

Poleg skoraj vseh najboljših jugoslovanskih tekmovalcev se je tekmovanja udeležil tudi gost iz Grčije — Frangistas Nicos, ki se je dan poprej udeležil velikega mednarodnega tekmovanja v sosednji Avstriji, skupaj z našim najboljšim smučarjem na vodi Mušič Matjažem.

Glede pripravljenosti oz. rezultatov tekmovalcev VSK ELAN je vsekakor potrebno poudariti, da so priprave oz. smučanje pred samim tekmovanjem bistveno okrnjene zaradi že prej omenjenih organizacijskih priprav na tekmovanje.

Ekipna uvrstitev na drugo mesto dokazuje, da še vedno spadamo med uspešnejše klube v Jugoslaviji. Vsekakor pa ima VSK ELAN še vedno najširši krog tekmovalcev.

Vsekakor uspešnejše za posameznike je bilo državno

prvenstvo na Zbilju — 16. in 17. 7. 1983.

Debeljak Lojze je postal državni prvak med mladinci — v kombinaciji in slalomu ter dosegel drugo mesto v figurah in tretje v skokih. S svojimi rezultati je dosegel norme za evropsko prvenstvo juniorjev, ki se ga je udeležil v Italiji.

Na državnem prvenstvu so uspešno tekmovali tudi še Pleško Mark z drugim mestom v kombinaciji in skokih ter s tretjim mestom v figurah ter slalomu. Finžgar Blaž je dosegel tretje mesto v skokih.

Med članicami je Trele Darja osvojila drugo mesto v slalomu, skokih in v kombinaciji.

V ekipni konkurenci je bil VSK ELAN drugi.

Zadnji vikend julija je bilo na Zbiljskem jezeru tudi tradicionalno mednarodno tekmovanje v smučanju na vodi — »YU Trophy 83«, s solidno mednarodno udeležbo.

Na tem tekmovanju je Debeljak Lojze še stopnjeval svoje rezultate v slalomu in dosegel odlično tretje mesto v skupni uvrstitvi. Skokovit napredek v rezultatu je dokaz, da znanje in izkušnje dolgoletnega treninga morajo dati ustrezne rezultate. Debeljak je tudi v skokih popravil osebni rekord na 36,40 m. Tudi Blaž Finžgar je dokazal, da je še vedno dober skakalec in je z 38,40 m dosegel 4. mesto.

Nekako na sredini letošnje sezone lahko ugotovljamo, da smučarji VSK ELAN uspešno nadaljujejo tradicijo tega športa na Gorenjskem oz. v ELAN-u ter da tudi v drugi polovici sezone lahko pričakujemo uspešne nastope doma in v tujini.

Finžgar Primož

Notranjost naše nove trgovine v Titogradu

Dne 26. 6. 1983 je bila otvoritev nove Elanove trgovine v Titogradu. Trgovina je locirana pod zahodno tribuno nogometnega stadiona »Budućnosti« (prodajalci pred vhom v trgovino). Celotna površina trgovine je 720 m², od tega približno tretjino prostora zavzemajo pomožni, skladiščni in pisarniški prostori.

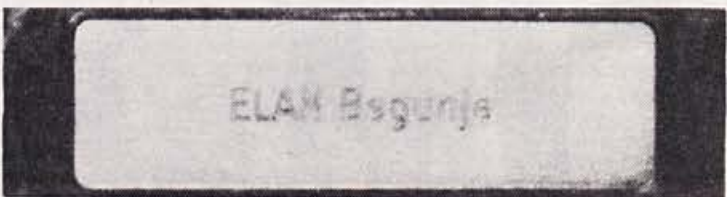
Prejeli smo številne pohvale za notranjo opremo in urejenost trgovine. Prve rezultate so dale že tudi prizadevaja za pestro izbiro blaga in kvalitetno storitev.

Nova modela čolnov za sezono 83/84 GT 435 F in T 401 L komplet

**Priznanje
in zahvala za dobro
poslovno
sodelovanje**

Delo vzdrževanja med kolektivnim dopustom

Že vrsto let pomeni kolektivni dopust za vzdrževalce čas, v katerem je potrebno opraviti najobsežnejša dela investicijskega vzdrževanja, tekočega vzdrževanja in tudi investicij.

Tudi letos je bilo podobno kot že nekaj predhodnih let, da je bilo potrebno vzdrževalna dela podrediti glavnemu cilju, ki je bil v tem, da se v plastiki prilagodi instalacije in naprave v obstoječih objektih tako, da bo nanje možno priključiti novozgrajene prostorske kapacitete brez zastojev v tekoči proizvodnji.

V nadaljevanju bom navedel najobsežnejša dela, ki jih je opravilo vzdrževanje:

1. V plastiki so bili osnovni nosilci izvajanja del zunanji izvajalci IMP, SOP in SGP Grosuplje. Vzdrževanje je pri izvajanju teh del opravljalo funkcijo povezave in koordinacije, kar je za izvajanje tako heterogenih in tehnično zahtevnih del nujno potrebno.

Pri tem so bila najpomembnejša dela naslednja:

— odstranitev obstoječe kabine Berfag, postavitve nove kabine SOP

— vključitev nove transformatorske postaje v obratovanje

— zamenjava prezračevalnika v livnici I

— popolna zamenjava strojnih in elektroinstalacij v strojnici plastike

— zamenjava cevodovodov in čiščenje cistern za smolo

— zamenjava svetilk v livnici I

— izdelava ostrejša nadobstoječo livnico I

— montaža garderobnih omaric v novih garderobah in še cela vrsta drugih drobnih opravil, od ventilacije, čiščenja, transporta in podobno.

2. TOZD Športno orodje

Opravljen so bila naslednja dela:

— prestavitev in popravilo škarij za pločevino

— popravilo in čiščenje stružnice Gildemeister

— popravilo mokrega filtra, popravilo poda v lakirnici in delno v delavnici — lesni del

— ostala dela so bila manjša in je naštevanje nezanimivo

3. TOZD smuči

V smučariji tokrat ni bilo predstavitev del, pač pa so bila opravljena izključno le najnujnejša vzdrževalna dela, kot so:

— zamenjava kadi in temeljiti pregled naprav v oddelku kemične obdelave elementov,

— najnujnejša dela na stikalnicah

— srednje popravilo na brusilnem stroju Weisbacher

— generalno popravilo

SKRF

— srednje popravilo na liniji Dimter

— popravilo naprav v sušilnici

— popravilo mokrega filtra

— zamenjava ležajev in jermen na ventilatorjih

— popravilo suhih filtrov v hali A in B

— čiščenje prezračevalnih naprav

— pregled in manjša popravila na vseh brusilnih strojih in še cela vrsta drugih opravil, ki jih je mogoče opraviti le v času kolektivnega dopusta, ko proizvodnja miruje.

4. TOZD Vzdrževanje

Poudarek je bil razumljivo na energetskih napravah. Opravljena so bila naslednja dela:

— obzidava kotla Omnicall

— notranji pregled in tlačni preizkus na kotlu Đuro Đaković

— servis na kompresorju Centac

— čiščenje izmenjevalcev toplote v hladilni postaji

— čiščenje boilerjev za pripravo tople vode

— zamenjava primarnega cevovoda od strojnice v smučariji (lakirnica) do strojnice v veznem traktu I

— čiščenje kanalizacije zunaj in znotraj objektov v celi DO.

Namenoma sem naštel le najobsežnejša opravila, ker ni namen prikazati obseg del, temveč le vrsto opravil, na katere se navadno ne spomnimo v naši zagnanosti za doseganje proizvodnih rezultatov, so pa neobhodna in v indirektni obliki omogočajo doseganje dobrih rezultatov.

Kadrovski problemi so bili tudi tokrat navzoči in so se odražali predvsem v veliki odsotnosti zaradi bolovanja, odsotnosti zaradi individualnega vpliva posameznikov, ki še vedno niso Elanovci, temveč v ELAN hodijo le na delo.

Zadovoljni moramo biti, da so še vedno v večini tisti vzdrževalci, ki svojo pripadnost ELAN-u dokazujejo s pridnim in nesebičnim delom, kar so tudi tokrat dokazali.

Omeniti moram izredno dobro sodelovanje med vzdrževalci in drugimi službami, pri čemer predvsem izstopajo gasilci in obrat družbene prehrane, ki svoje delo prilagajajo potrebam sprotnih situacij.

Izredno je bilo tudi sodelovanje z delavci drugih firm, od katerih so nekateri pokazali nadpovprečno zavest in prizadevnost, da so bile naloge uresničene. Menim, da so še firme, pri katerih se lahko zgledujemo, kakšna je njihova disciplina in rezultati.

Delovno storilnost in zagnanost ter rezultate pa so žal skalile tri nesreče, od katerih sta se dve pripetili delavcem ELAN-a (padec in zlom palca), ena pa delavcu SOP-a (huda poškodba noge).

Po merilih vzdrževalcev menim, da smo naloge opravili dobro in v duhu dobrega gospodarja.

Takšno oceno si želimo tudi s strani proizvodnje, čeprav se zavedamo, da je to težko, ker tisti, ki gleda delo vzdrževalcev samo po tem, kar se v končni fazi vidi, vidi samo 5 % našega dela, vse ostalo — bistvo — je žal nestrokovnjaku skrito v kanalih, strojnicah, omarah in drugih prostorih, za katere delavci v proizvodnji navadno ne vedo, da obstajajo.

Branko Renko

GRADNJA GASILSKEGA ORODIŠČA

V mesecu juliju smo pričeli z gradnjo novega objekta »GASILSKO ORODIŠČE«.

Najprej bi pojasnili, kako je v časih, kot je današnji, sploh prišlo do take investicije.

V prvi vrsti gre za zahtevo požarnega inšpektorata, ki že vrsto let opozarja, da je naše obstoječe gasilsko orodišče premajhno in neprimerno, glede na hiter razvoj tovarne. Dokončno pa se je zataknilo pri soglasju Rep. požarnega inšpektorata k lokacijskemu dovoljenju za Plastiko.

Po lokacijskem ogledu s strani rep. požarnega inšpektorja, si je stanje v tovarni ogledal tudi požarnovarnostni strokovnjak, ki ga je imenoval Republiški sekretariat za notranje zadeve. Na osnovi njegovega poročila smo dobili požarno-varnostno soglasje, s pogojem, da moramo istočasno z gradnjo Plastike pristopiti k gradnji gasilskega orodišča. Da postopek v zvezi s tem teče, so preverjali tudi pred izdajo

soglasja k gradbenemu dovoljenju oz. bo moral biti ta pogoj izpolnjen tudi pred izdajo uporabnega dovoljenja za Plastiko.

Sedaj pa nekaj o objektu samem.

Lokacija orodišča je v podaljšku prostorov za oblikovalce, na mestu bivšega lesnega skladišča. Objekt je pritlična, montažna, tipska hala, ki jo izdeluje SGP Grosuplje. Tlorisna velikost je 24,60 x 15,50 metrov. Polovica površine je namenjena gasilskemu orodišču, v drugi polovici pa so naslednji prostori: moške in ženske sanitarije, gasilski servis, gasilska pisarna in sitotisk za oblikovalce, ki bo tik ob obstoječih prostorih oblikovalcev.

Kot smo že v uvodu omenili, smo z deli (rušenje starega objekta), začeli med dopustom.

Tudi na tem objektu je glavni izvajalec SGP Grosuplje.

Vsa dela bodo gotova v štirih mesecih (do 20. 11. 1983).

Božena Kokalj

Na tem mestu bo stalo novo gasilsko orodišče

Razlašanje na dolgi rok

(iz Gospodarskega vestnika 30—12. VIII. 1983)

Neposredni davki so praviloma ekonomski instrument, pri nas pa bi bili seveda spet samo fiskalni

Dodatna davčna bremena, s katerimi nam grozi zvezna vlada, naj bi zmanjšala kupno moč prebivalstva, z obdavčenjem premoženja pa naj bi bili neposredni davki celo pravičnejši in socialno zato upravičeni. Takim, za lase privlečenim trditvam, gotovo nihče ne bo verjel. Davki, kot tudi carine, v Jugoslaviji nikdar niso bili ekonomski instrument, vsaj v čisti zasnovi ne, pač pa fiskalno polnjenje lonca z vedno bolj preluknjanim dnom.

Novi davki verjetno niso izjema, pa naj nam jih predstavljajo še tako ekonomsko, socialno in pravično obarvane. Sistem posrednih oziroma prometnih davkov je pri nas tako zakoreninjen in prinaša daleč največji del jugoslovanskih blagajn, da je pripovedovanje o temeljiti davčni reformi, ko naj bi bil prometni davek le še tržni regulator bodisi kvasanje bodisi metanje peska v oči. Je že res, da je sistem neposrednih davkov uspešnejši ekonomski instrument, vendar pa je socialno in ekonomsko upravičen v bogatih državah z velikimi osebnimi prejemki in močnimi socialnimi razlikami. V državi pa, kjer je samo zvezni proračun desetina družbenega proizvoda je torej davek samo fiskalni instrument, je uvajanje novih davkov na premoženje le še dodatna obremenitev prebivalstva za krpanje velikega proračunskega ogrinjala. Še nekaj: premoženje samo je redko ali pa vsaj nizko obdavčeno: to lahko pove že podatek iz stare Jugoslavije, ko je lastnik za 115 hektarov gozda na hribotivem območju letno odštél 902 takratna dinarja davka. Obdavčuje se praviloma dohodek od premoženja, tega pa je pri nas malo.

Ekonomska politika prejšnjih let je bila taka, da je posameznike silila v nalaganje v mrtev kapital. Obrtniki šele zadnjih nekaj let lahko dobijo posojila, prej je bila zasebna obrt pastorek, že nekdanji porojeni pomislek o vlaganju delavcev v proizvodnjo pa je bil toliko preblizu delniškemu sistemu, da so ga obsodili kot heteričnega in ga izobčili na grob način. Ostale so nam prevelike družinske hiše, vikendi, vse skupaj mrtev kapital, od katerega dohodka ni pričakovati. Če je res (tej aboti je namreč kljub vsem uradnim zadržkom skoraj nemogoče verjeti), da bo treba letno odriniti dodatnih pet odstotkov vrednosti zgradb in torej hišo v dvajsetih letih še enkrat plačati, je to, grobo rečeno, konfiskacija državljanovega imetja na dolgi rok. Neposredni davki torej nikakor ne bi bili kanal v povečevanje proizvodnje in dohodka ter v povečevanje narodnega bogastva, pač pa samo krepitev proračuna (in s tem državne uprave).

Sicer pa je nejasnosti še več. Zamisli o takih davkih so že padle in prej ali kasneje tudi padle, nekoč so jih razglasili celo za protiustavne in nesmiselne, saj se davek na davek ne plačuje, vsaj v kolikor toliko normalnih gospodarskih režimih ne. Menda ni potrebno ponavljati že znane resnice, da bo obdavčeno vidno premoženje, obresti, bogata zbirka znamk in umetniških slik velike vrednosti, zlatnina in podobno pa bo ostalo skrito. Sicer pa, kako obdavčiti dinarske obresti, dokler je inflacija močnejša kot dohodek, ki se tako prelevi v izgubo. Obdavčevanje izgube je smešno. Če so imeli sestavljenci v mislih devizne vloge občanov, bi bili imeli morda bolj prav, toda zabadati kopje v že tako in tako občutljivo področje in majati že zelo omajano zaupanje, bi bila prav tako neodpustljiva napaka.

Prav gotovo ne kaže prezreti, da bo tu udarec po pridnih, po tistih, ki so uspeli nekaj ustvariti in povečati narodno bogastvo, sicer dokaj mrtvo, pa vendarle.

Družbi vsaj ne delajo problemov z zahtevo po družbenih in solidarnostnih stanovanjih, če že vse druge prednosti zanemarimo. Kako pa bodo obdavčeni mali »jasnovideci«, ki niso ustvarili ničesar, ki nimajo avta, ne barke, ne hiše in ne vikenda, pač pa le lepe spomine na potovanja in na krokarije. (Menda s tem nismo dali ideje pretkanim davčnim sestavljalcem, da bodo prihodnje obdavčili še to.) »Fičfiriči« bodo udarjeni tudi še nadalje samo z vsesplošnim padanjem življenjskega standarda, lastniki novih stanovanjskih hiš pa veliko, veliko bolj. Pet milijonov vredna hiša bi pri davčni stopnji petih odstotkov zahtevala letno 250 tisočakov, to pa je že razmeroma ugodna letna plača. Upamo, da bodo razumniki, ki bodo spremembe sprejemali, uvideli ta nemogoče položaj.

S temi davščinami naj bi letno nabrali 25 milijard dinarjev za zvezni proračun, od tam pa bi po petih letih vrnili (kaj res, po sedanjih izkušnjah namreč?) republikam. Petindvajset milijard pa je pravzaprav smešno majhna številka, najmanj toliko bi v zvezni proračun priteklo, če bi uvozili petdeset tisoč ton kave! Sicer pa je izračun tudi drugače na silno majavih nožicah. Petodstotna davčna stopnja, ki naj bi letno zagotovila 25 milijard dinarjev, bi torej po dvajsetih letih (po sedanjih cenah, kajpak), ko bodo izplačane vse hiše, prinesla v blagajno 500 milijard. Zda pa bi se kazalo vprašati, ali je res ves gradbeni fond prebivalstva v celotni Jugoslaviji vreden res samo toliko, kolikor proizvedemo v dveh mesecih. Pol milijona dinarjev je namreč šestina lanskega jugoslovanskega družbenega proizvoda!

Verjetno je napaka v sestavljanju ali v računanju, saj se sliši nemogoče, da smo Jugoslavo- vani z Avstriji, Ogrji in Turki iz prejšnjih generacij zgradili sa-

mo za pet milijard ameriških dolarjev svojih stanovanjskih objektov. Pa smo pri tem namenoma zanemarili še druge davke in vključili samo zgradbe.

Močnejše obdavčenje bo poseglo tudi na intelektualno področje, od avtorskih honorarjev prek dohodkov od inovacij in zarezo v patente. Obdavčenje toliko proklamirane in v nebo povzdignovane domače pameti, ki nam je vsekakor zdaj bolj potrebna kot kdajkoli, bo kajpak destimuliralo domače izumitelje, da bi napenjali svoje možgane, če pa jih bodo in rodili sadove, bodo patente in inovacije pač raje objavili v tujini, kjer jih bomo mi za dolarje in marke kupovali in še povečevali zdaj že domala polkolonialno odvisnost od tujine. Če se bo tak smešen predlog uspel uveljaviti, bo prav ta predlog poslednji jugoslovanski izum, s katerim pa se ne moremo bahati, saj bo plod domače neumnosti, ne pa pameti.

Verjamemo, da je treba polniti s pajčevinami prepredeno zvezno blagajno, manj prepričani smo že, da je trošenje prebivalstva še vedno veliko premočno, pa naj tudi to verjamemo. Toda način in »veličina« obremenitev je preobilna, pa tudi prehitra, nenadna, kot smo videli, tudi slabo izračunana. Nova davčna bremena so tudi neselektivno zamišljena, razbijajo vsaj po nekaterih republikah razmeroma dobro urejeno davčno politiko, ne upoštevajo specifičnosti po posameznih republikah in pokrajinah, izkrivljajo nedavno rojeni davčni zakon in delujejo unitaristično.

Lahko bi trdili, da je pred vrati spet eden tistih ukrepov, ki so slabo premišljeni, zlasti pa slabo zato, ker te prehudo razžira preveliko plast prebivalstva. Za solno kislino še nismo slišali, da se poje manj vroča kot se skuha, zvarek v loncu pa še zdaleč ni zelenjavna juha.

Novice — Novice

V ZRN se je to zimo povečala prodaja športnih izdelkov za 32 %. Razlog za povečanje prodaje je bogatejša zimska športna sezona in vse popularnejša AEROBIKA.

Predvidevajo, da bo tudi podobno povpraševanje za drugo športno opremo, ko bo čas za ostale sezonske športe.

Uradno telovadno orodje na 22. svetovnem gimnastičnem prvenstvu, ki bo 23.—30. 10. 1983 v Budimpešti, je naslednje:

moški:

SPIETH: parter, krogi, nalet in odskočna deska, bradlja blazine, drogi

ALDER: konj z ročaji, konj za preskok

Omeniti tudi velja, zdaj ko v socialnost in družbeno pravičnost predloga vsekakor ne moremo več verjeti, da bi tudi razlago, po kateri naj bi zmanjšali kupno moč, morali imeti za pretvezo. Ne zato ali vsaj ne samo zato, ker standard že s podražitvami in slabotnim povečevanjem osebnih dohodkov toliko pada, da bodo samo ti učinki pretiravanje povpraševanja povsem izničili, pač pa zaradi nečesa drugega. Zvezni proračun še bolj kot prebivalstvo samo pomeni porabo, je pravzaprav njen tipični simbol.

Res je, da pri nas prebivalci denarja praktično ne nalagajo, ker zaradi inflacije nakupujejo tudi tisto, česar ne potrebujejo, pa vendar kak dinar obrnejo in obogatijo narodno bogastvo, pa če vzamemo že samo obrtnike. Proračuni na svetu pa so zato, da trošijo. Del denarja, ki bi se sicer plemenitil, pa če je še tako majhen, bo proračun s svojo porabniško mentaliteto »zapravil«. Povpraševanje v narodnogospodarskem pomenu bo torej celo večje, le na drugih gospodarskih področjih in v drugih panogah. Zvezni upravi bi bilo treba zmanjšati prej omenjeno (pre)veliko ogrinjalo, zmanjšati torej kupno (in upravo) moč zveznega proračuna, ne pa prebivalstva.

Pa še nekaj o umišljeni socialni potezi obdavčitve. Leta vodi v dodatno uravnilovko, to pa vodi v »komunizem revnih«, kjer ni pomembna absolutna revščina, v kateri posameznik živi, pač pe ja pomembno, da nihče ne živi bolje od njega, je nedavno povedal hrvaški sociolog Josip Županov. Ker pa to ne bi smel biti naš cilj, je tudi sredstvo za doseg tega cilja, med drugimi tudi novo obdavčevanje vsaj v predlagani obliki nepotrebno.

Janez Tušek

ženske:

SPIETH: dvovišinska bradlja, nalet in odskočna deska, parter, blazine

ALDER: konj za preskok
START: gred (madžarski proizvajalec)

Tangenta

Zakoljite vola, zakoljite ovco in prašiča. Tudi mene bi, če bi bil žival.

Veverica

Vrni mi ta lešnik moj je!

Ne skači z njim z veje na vejo.

Vrni mi moj lešnik, daj mi upanje.

Stori mi veselje.

Možina Srečko

(Nadaljevanje)

Kronika o razvoju športa v Begunjah

Roblekov dom v gradnji (sl. 29)

Otvoritev Roblekovega doma je bila leta 1933 (sl. 30)

Dom v Dragi je bil v času gradnje Roblekovega doma 1932–33 »skladišče« gradbenega materiala. Ob domu je bila zgrajena drvarnica, v kateri so shranjevali material. Iz Drage so vozniki in nosači tovorili material na Begunjščico.

(Sliki 29 a in b — Roblekov dom v gradnji)

Otvoritev Roblekovega doma je bila leta 1933.
(slika 30 — Otvoritev)

Nova koča na Begunjščici je ponovno povečala tudi obisk v Dragi. Zaradi vseh vplivov številnega obiskovanja koče v Dragi je upravni odbor leta 1934 vložil prošnjo na »Načelstvo za finance« v Radovljici za dovoljenje, da dom odprejo kot gostišče. Za izdajo dovoljenja je prišel na ogled v kočo načelnik Brelih.

Sestanek v Dragi z načelnikom Brelihom (sl. 31)

Na tem ogledu so ga pričakali v koči člani kluba, člani upravnega odbora koče in drugi, ki so mu razkazali kočo in opremo. Za uspešno »dogovarjanje« je poskrbel Vengar Slavko, ki se je izkazal kot odlični kuhar in za zabavo je poskrbel tudi del tamburaškega zbora. Po uspešnem »dogovoru« je načelnik z zadovoljstvom obljubil dovoljenje z dodatkom, da bo gostišče oproščeno davka.

(Slika 31 — Sestanek v Dragi z načelnikom Brelihom)

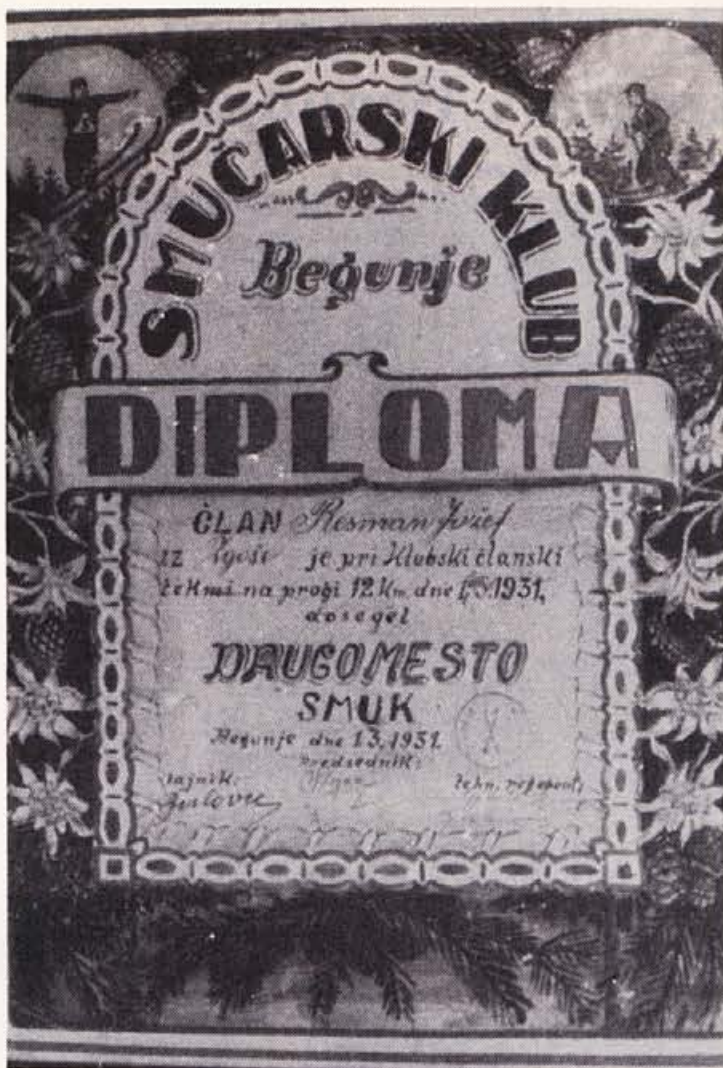
Po letu 1934 je koča delovala kot odprto gostišče in je prinašala smučarskemu klubu sredstva za klubsko dejavnost in razširitev prostorov.

V času gradnje je klub organiziral več tekmovalij in sicer 1. 3. 1931 klubski tek na 12 km. Za prva tri osvojena mesta je Ivnik Viki (soboslikar in nadarjen risar) prostoročno zrisal barvne diplome. Drugo mesto na tem tekmovalju je osvojil Resman Jože.

(Slika 32 — Diploma)

(Slika 33 — Cilj tekmovalja je bil v Kralovem polju. Primer prirodnih stojal)

V zimskem času so smučarji prirejali tek v dolino Drage in se pogosto med seboj pomerjali v zmogljivosti v Junčevcu, pašniku pred kočo. Zelo pogosto so smučarji

Diploma (sl. 32)

Cilj tekmovalja je bil v Kralovem polju. Primer prirodnih stojal (sl. 33)

Dom pozimi z obiskovalci — smučarji in obiskovalci s konjsko vprego (sl. 34)

(Nadaljevanje na 16. strani)

Kronika o razvoju športa v Begunjah

(Nadaljevanje s 15. strani)

Smučarja brata Brejc Ivan in Franc z Božič Antonom v sredini (sl.35)

obiskovali dom, ki je s svojo lepo okolico v snežni odeji nudil svojevrstne užitke.

(Slika 34 — Dom pozimi z obiskovalci — smučarji in obiskovalci s konjsko vprego)

(Slika 35 — Smučarja, brata Brejc Ivan in Franc z Božič Antonom v sredini)

(Slika 36 — Brejc Vinko)

Smučarji — skakalci (Ivan Viki, Šebat Janko, Kokalj Ruda, Bizjak Jože, Škofic Ivan in še drugi) so se udeleževali skakalnih tekem v okolici na novih skakalnicah, ki so se zgradile v tem času. Nove skakalnice so zgradili v Podnartu, pri Sv. Ani nad Tržičem in v Lescah.

Smučarji — tekači so priredili pozimi 1934/35 medklubski tek na 18 km. Proga je s štarta v Kraljevem polju

tekla preko Krpina — grajščinskega vrta — Rodin — Blat pod Poljčami — med Zapužami in Novo vasjo — spodnjega Otoka — mimo Dvorske vasi skozi Dobravo in v cilj v Kralovem polju. Sodelovalo je 18 tekmovalcev iz Radljičice, Lesc in Begunje. Zmagal je Resman Jože in za nagrado dobil nove smuči.

(Slika 38 — Tekmovalci po teku pod gasilskim domom. Stojte: Kralj Tine (1), nepoznan (2), Brejc Ivan (3), Močnik Franc-Gorjak (4), Resman Jože (5), nepoznan (6), Vrečko Maks (7), nepoznan (8), Avguštin Poldar (9), Stojan Alojz (10))

Čepijo z leve: nepoznan, nepoznan (14), Šebat Janko, nepoznan, nepoznan (17), nepoznan (18), Brejc Vinko (12), Kokalj Alojz (11)

Smučarji so prirejali »smučarske ture« v manjših ali večjih skupinah. Ture so prirejali na Sv. Peter-Gojzdec, kjer so tudi smučali in imeli tečaja smučanja. Zelo priljubljena je bila tura preko Sv. Petra v Zelenico in nazaj na Sv. Peter. Zahtevnejša je bila tura s Sv. Petra preko Zelenice s spustom do Sv. Ane in povratek preko Tržiča v Begunje. Opravljali so tudi ture preko Dobrave-Grofičje-Brezij-Dvorske vasi in nazaj v Begunje.

Tako sta Močnik Franc-Gorjak in Škofic Ivan opravila še z nekim smučarjem turo s Sv. Petra v dolino Završnice preko Zelenice navzdol po zeleniškem plazu do Sv. Ane. Po stari cesti na Ljubelj sta smučala do Tržiča in po cesti preko Leš na Brezje, kjer je bil doma Škofic Ivan.

(Slika 39 — Postanek Močnika in Škofica v stari zeleniški koči)

Po tej turi je smučarski klub priredil množični turni smuk po isti progi z razliko povratka namesto na Brezje v Begunje. Skupina smučarjev je šla okrog 25 tekmovalcev in jo je vodil Janez Jalen, pisatelj, ki je bil tudi

navdušen smučar. Pri Sv. Petru je ob 7. uri maševal in po obredu je skupina krenila pod njegovim vodstvom proti Zelenici. Tura je trajala 1 dan. Smučarji so tako presmučali zelo dolgo progo in so v veliko zadovoljstvo navdušeno pripovedovali o lepotah takega pohoda.

Močnik Franc je vodil tudi prvo skupino žensk-smučark iz Žirovnice po dolini Završnice v Zelenico. Ture so se udeležili Močnik Mica, Zebre Sanda, Podboj Elza (obe učiteljici v Begunjah) in Gabrijelič Jožica z Brezij

Brejc Vinko (sl. 36)

Tekmovalci po teku pod gasilskim domom. Stojte: Kralj Tine (1), nepoznan (2), Brejc Ivan (3), Močnik Franc-Gorjak (4), Resman Jože (5), nepoznan (6), Vrečko Maks (7), nepoznan (8), Avguštin Poldar (9), Stojan Alojz (10). Čepijo z leve: nepoznan, nepoznan (14), Šebat Janko, nepoznan, nepoznan (17), nepoznan (18), Brejc Vinko (12), Kokalj Alojz (11) (sl. 38)

Postanek Močnika in Škofica v stari zeleniški koči (sl. 39)

Nadaljevanje

PERKO GABRIJEL

Uresničevanje zakona o družbenem sistemu informiranja

Marca letos so zbori slovenske skupščine sprejeli zakon o družbenem sistemu informiranja, hkrati pa so potrdili tudi obsežen program uresničevanja zakona, ki ga je pripravil republiški komite za informiranje. Zakon daje pravno podlago za izgradnjo smotrnega in na sodobni tehnologiji zasnovanega ter usklajenega družbenega sistema informiranja. S tem zakonom pa so dobile tudi informacijske službe, samoupravni in poslovodni organi ter sindikalne organizacije v ozdih številne naloge in obveznosti.

Uresničevanje zakona ter vlogo informacijskih služb in sindikalnih organizacij pri tem je obravnaval tudi odbor republiškega sveta ZSS za obveščanje in politično propagando. Med drugim je odbor sklenil, da bo predsedstvu republiškega sveta ZSS predlagal, da na eni jesenskih sej obravnava informiranje v ozdih z vidika dosedanjih sindikalnih stališč in z vidika uresničevanja zakona o družbenem sistemu informiranja. Pri slednjem nikakor ne gre zgolj ali predvsem za formalno normativno usklajevanje samoupravnih splošnih aktov v ozdih z zakonom. To je sicer treba opraviti do konca marca prihodnjega leta. Zaradi smotrnosti pa bi se veljalo dogovoriti, da se tako usklajevanja opravi ob siceršnjem dopolnjevanju oziroma spreminjanju samoupravnih aktov, vendar ne pred sprejemom osnutka republiškega zakona o javnem obveščanju (ki naj bi prinesel nekaj novosti tudi za obveščanje v ozdih). Tako bi se izognili dvakratnemu usklajevanju, kar pa ne pomeni, da v zvezi z uresničevanjem zakona o družbenem sistemu informiranja zdaj ni treba nič napraviti. Nasprotno, le temeljite priprave, obravnave predlogov za izboljšave in spremembe, ki jih bodo pripravile informacijske službe in poslovodni organi, v sindikalnih organizacijah in na samoupravnih organih lahko prispevajo k spreminjanju odnosov na tem področju, k boljšemu delovanju sistema informiranja v ozdih in tudi k boljšim pravilnikom o informiranju, kjer se bodo zanje odločili.

Več pomembnih tem je, o katerih bi morali v ozdih v okviru uresničevanja zakona o družbenem sistemu in-

formiranja spregovoriti in predlagati izboljšave

1. Da bi odpravili podvajanje pri zajemanju in izkazovanju podatkov ter si zagotovili vse potrebne podatke in informacije, je treba v ozdih **oceniti stanje pri zajemanju in izkazovanju podatkov za lastne in širše družbene potrebe ter predlagati ukrepe za racionalizacijo.**

Hkrati bi veljalo spregovoriti tudi o načinu zagotavljanja javnosti in dostopnosti podatkov in informacij. O tem naj bi v ozdih razpravljali delavski sveti in sprejeli ustrezne sklepe (še prej pa odbori za informiranje, kjer jih imajo) na podlagi strokovnih gradiv, ki jih morajo pripraviti informacijske službe (te pa so v glavnem knjigovodstvo, računovodstvo, plansko-analitični sektor, sekretarji delovnih organizacij in tozgov, tajništva samoupravnih organov in organizatorji obveščanja). Osnovne organizacije sindikata ter konference oziroma njihovi izvršilni organi pa naj politično ocenijo stanje, predlagane ukrepe strokovnih služb in poslovnih organov ter spodbudijo razpravo o tem na samoupravnih organih.

2. Za uveljavitev smotrnega sistema informiranja v ozdih bo treba **proučiti ustreznost obstoječe organiziranosti informacijskih služb in hitreje uvajati sodobno poslovanje (računalniška tehnologija).** Pri tem bodo morale informacijske službe zagotoviti preglednost svojih podatkov ter za to oblikovati kataloge podatkov na podlagi predpisane metodologije.

Sodobna informacijska tehnologija sama po sebi še ne zagotavlja tudi hitre obdelave in izkazovanja pomembnih podatkov. Danes so v ozdih računalniki še vse premalo izkoriščeni, oziroma računalniških programov ne uporabljajo tudi za načrtovanje, predvidevanje poslovnih procesov, organizacijo in podobno. Ob večji izrabi računalnikov pa vedno bolj izstopa problem zaščite in varnosti podatkov in računalniške opreme, zato bodo morale informacijske službe in poslovodni organi tudi temu nameniti ustrezno pozornost.

Tudi pri tem naj bodo sindikalne organizacije spodbudilec razprave, obravnave devetmesečnih rezultatov

gospodarjenja so primerna priložnost za razpravo o vseh vidikih sistema informiranja v ozdih.

3. Sindikat kot politično organizacijo predvsem zanjajmo vsebina, dostopnost in razumljivost informacij, ki jih delavci s posrednim ali neposrednim obveščanjem dobijo za svoje delo in samoupravno odločanje. **Temeljna lista informacij** kot minimalen fond najbolj pomembnih informacij (usmerjevalnih, odločevalskih in kontrolnih) v ozdih še ni uveljavljena. Res je, da je lista iz leta 1980 ostala v praksi piskus, zato jo bo treba dopolniti (informativna služba RS ZSS), jo vnesti v pravilnik o informiranju v ozdih ter temu prilagoditi sistem zbiranja, obdelave in izkazovanja podatkov. Uveljavitev poglavitnih kazalcev gospodarjenja in drugih potrebnih podatkov in informacij pa terja tudi razmejitve in uskladitev dela med informacijskimi službami. To pa istočasno pomeni, da je za celovit sistem informiranja v ozdih treba opredeliti podatke, ki jih (konkretno) morajo dajati posamezne informacijske službe. Hkrati pa bi morali vse službe, ki zbirajo, obdelujejo, »ustvarjajo« in posredujejo podatke, vsebinsko in organizacijsko povezati oziroma združiti (tudi službe za avtomatsko obdelavo podatkov).

V večjih ozdih se bodo verjetno odločili za pravilnike o informiranju. **Opomnik, kaj vse sodi v tak pravilnik, bo pripravila informativna služba republiškega sveta ZSS** — seveda pa ga bo treba v ozdih konkretizirati ter prilagoditi lastni organiziranosti.

Zakon o družbenem sistemu informiranja v posameznih členih prinaša načela, ki so pomembna za delovanja sistema informiranja v ozdih in jih bo treba upoštevati oziroma razdelati:

a) vsak dajalec podatkov je odgovoren za njihovo res-

ničnost, celovitost, pravočasnost in dostopnost, uporabnik pa pri uporabi podatkov navede vir podatkov in je odgovoren za njihovo celovitost ter dosledno in pravilno uporabo;

b) s samoupravnim splošnim aktom na podlagi zakona se določijo tudi načini in oblike zagotavljanja podatkov in informacij javnosti;

c) zakon in samoupravni splošni akti določajo vrste podatkov, ki so predmet posebne zaščite in ravnanja, način njihove zaščite ter ukrepe in postopke, s katerimi se preprečuje njihova nepravilna, zlonamerna ali nepooblaščen uporaba, prikrievanja in spreminjanje;

d) javnost in dostopnost podatkov se zagotavlja z izkazovanjem podatkov na enostaven in razumljiv način, z izmenjavo podatkov in informacij z objavljanjem v sredstvih javnega obveščanja in z neposrednim obveščanjem;

e) vse informacijske službe so v mejah svojega delovnega področja odgovorne za resničnost, celovitost, pravočasnost, razumljivost in dostopnost podatkov, ki jih zbirajo, obdelujejo in izkazujejo;

f) informacijske službe v okviru svojih pravic in obveznosti evidentirajo, zbirajo, obdelujejo, hranijo, izkazujejo podatke in informacije, zagotavljajo javnost in dostopnost podatkov, pripravljajo in posredujejo gradivo za samoupravno delegatsko odločanje, na zahtevo delavcev, njihovih delegatov in organov upravljanja pa morajo informacijske službe pravočasno zagotoviti tudi podatke iz drugih informacijskih služb;

g) za vzpostavljanje in delovanje informacijskih služb je **odgovoren poslovodni organ oziroma tudi drug organ, določen z zakonom in samoupravnim splošnim aktom.**

M. K.

Novice — novice — novice — novice

Na razpis problematike v TOZD SMUČI, ki ga je objavila komisija za inovacije, je bilo prejetih nekaj (4) predlogov, ki so se obravnavali v okviru že določenih komisij.

Svetovno prvenstvo v letu 1985 bo:

— v alpskih disciplinah v Vallteli (Bormio) v Italiji,
— v nordijskih disciplinah v Seefeldu v Avstriji,
— v smučarskih poletih pa v Planici.

V letu 1987 pa bodo svetovna prvenstva:

— alpsko — Crans Montana (v Švici)
— nordijsko — Oberstdorf (v ZRN)

Letos je bil dosežen hitrostni rekord na smučeh v Silvertonu v ZDA — s 208,092 km/h, ki ga je dosegel Avstrijec Franz Weber.

Stare Tone

Iz naše občine

Za praznik občine Radovljica podeljena letošnja odlikovanja in priznanja

Delovni ljudje in občani radovljiške občine slavijo 5. avgusta občinski praznik v spomin na ta dan leta 1941, ko je bil na Jelovici ustanovljen Cankarjev bataljon, prva večja pratizanska enota na Gorenjskem, ki se je proslavila v številnih bojih z nacističnimi okupatorskimi enotami, še zlasti v legendarni Dražgoški bitki.

Prilagajoč zaostrenim gospodarskim in družbenim razmeram, ki terjajo vsestransko varčevanje in racionalnost, so letošnje praznovanje v občini omejili zgolj na nekatere športne in kulturne manifestacije, ki sovpadajo tudi z visokim jubilejem 100-letnico gasilskega društva Radovljica in 50-letnico Plavalnega kluba Radovljica.

Namesto vsakoletne svečane seje občinske skupščine in raznih prazničnih srečanj, je bil osrednji dogodek podelitev občinskih priznanj in odlikovanj zaslužnim občanom, organizacijam in društvom. Svečanost je bila v avli radovljiške graščine s kulturnim programom, v katerem so nastopili Harmonikarski orkester Glasbene šole Radovljica in recitatorji Linhartovega odra KUD Radovljica.

Prvič letos je občinska skupščina nagradila s svojim najvišjim priznanjem »Veliko plaketo občine Radovljica« za življensko delo na področju književnosti in izredne zasluge v NOB ter izgradnji socialistične domovine pesnika, pisatelja in prevajalca Vladimirja Pavšiča-Mateja Bora, ki živi in ustvarja v Radovljici. Plaketo občine Radovljica pa so prejeli: Bogo Dobnikar iz Lesc za uspehe na strokovnem področju v tovarni Veriga, Anton Dolenc iz Radovljice za izredne dosežke na področju sodobne živinoreje in mlekarstva, Damjan Hafner iz Kroke za zasluge pri razvoju in posodabljanju proizvodnje v tovarni mehanizmov Iskra Lipnica, Leopold Pernuš z Bleda za zasluge na področju uveljavljanja skupščinskega in samoupravnega delovanja in razvoju turizma v občini. Razen tega so prejeli to priznanje Čebelarstvo društvo Radovljica in Gasilsko društvo Radovljica, ki že sto let uspe-

šno opravljata poslanstvo na svojem področju, Plavalni klub Radovljica, ki slavi 50 letnico obstoja, TOZD Institut tovarne Elan Begunje za izredne raziskovalne dosežke pri proizvodnji smuči in drugega športnega orodja in naprav, Almira Radovljica za proizvodne uspehe in vzorno sodelovanje s krajevnim samoupravo in družbeno skupnostjo, Knjigovoznica in tiskarna Radovljica za dobro samoupravno organiziranost, poslovne uspehe in vzorno sodelovanje s krajevnimi in občinskimi DPO-ter Mladinska delovna brigada Stane Žagar Radovljica za izjemne uspehe na zveznih, republiških in lokalnih delovnih akcijah. Ob občinskem prazniku je prejel za revolucionarne zasluge in razvijanje tradicij NOB ter aktivno delo v DPO red Zaslug za narod z zlato zvezdo Janez Strgovšek iz Lesc.

Prvič letos so podeljene tudi Medalje občine Radovljica, ki so jih za zasluge pri delu v Institutu Elan Begunje dobili Miha Finžgar, Janez Bohinc, Anton Volčanšek in Andrej Robič. Razen tega sta prejela Medaljo tudi Janez Rozman, zaslužni delavec v Čevljarskem podjetju v Bohinjski Bistrici in Polona Škrinjar iz Zg. Lipnice, znana samorastniška pisateljica, ki je zaposlena v Iskri Lipnica.

Odbor skupnosti Prešernove brigade je ob jubileju za zasluge pri razvijanju tradicij te slavne enote NOV in za vsestransko pomoč pri delu odbora podelil posebna priznanja »Plaketo Prešernove brigade« skupščini občine in občinskemu odboru ZZB NOV Radovljica, bivšemu predsedniku občinske skupščine Leopoldu Pernušu, sedanjemu predsedniku skupščine Borisu Šetini in predsedniku občinske organizacije ZZB NOV Slavku Staroverskemu. Za občinski praznik so v preurejeni avli občinske skupščine, ki bo od naslednjega leta tudi za galerijski prostor, odprli razstavo likovnih umetnikov radovljiške občine. Svoja dela predstavljajo Boni Čeh, Črtomir Frelih, Stane Kolman, Albin Polajnar, Janez Ravnik, Tone Svetina, Melita Vovk in Metka Vovk.

Poraba nekaterih živil v naši občini

V naši občini so izračunane skupne potrebe prebivalstva za svežim mesom za 1.156.500 kg na leto. Okoli 535 tisoč kilogramov mesa lahko zagotovijo kmetje sami, primanjkuje pa ga še več kot polovico, ali kar 641.500 kilogramov. Težave pri preskrbi z mesom nastajajo zaradi težkih pogojev dobaviteljev predvsem zaradi visokih sovlaganj, neugodnih kreditov ter zaračunavanj negativnih razlik med tržnimi in dejanskimi cenami.

Podatki za leto 1982 kažejo, da se v radovljiški občini zmanjšuje poraba svežega mesa. Lani je bila poraba v

občini 23,2 kg na prebivalca, v republiki 24,6 kg svežega mesa. Pri porabi mleka je razmerje v prid republiške porabe na prebivalca 58,1 proti 61,3 litra. Pri mesnih izdelkih je razmerje porabe v prid občine in sicer 18,9 kg v republiki pa 11,1 kg. V zadnjih letih se v občini povečuje poraba mleka, sladkorja, sadja in tudi rib, čeprav slednjih ne toliko kot so potrebe, zaradi slabe preskrbe. Pade v oči podatek, da v naši občini porabimo na prebivalca le 14,1 kg krompirja, medtem ko znaša poprečno porabo krompirja na prebivalca v Sloveniji kar 41,8 kg?!

Borci aktivni v delegatskem sistemu

Iz letnega poročila občinske organizacije ZZB NOV Radovljica, ki presoja dejavnost borcev in aktivistov NOB v radovljiški občini na področju uveljavljanja delegatskega sistema, je razvidno, da imajo le-ti še vedno dokaj velik delež. Za lanske letošnje volitve delegatov je bilo evidentirano v razna delegatska telesa okrog 700 bor-

cev. Izvoljenih je bilo 131, od teh 91 v delegaciji za SIS družbenih dejavnosti. V zbor občinske skupščine je bilo izvoljeno 40, v republiško skupščino pa 5 borcev. V razne republiške SIS je za delegate izvoljenih 7 borcev. Največ delegatov izvrst ZZB NOV je v krajevni samoupravi in krajevnih organizacijah SZDL. Teh je nad 200!

Štipendisti v naši občini

V pravkar zaključenem šolskem letu 1983/84 so OZD v radovljiški občini razpisale skupaj 314 kadrovske štipendije. Občutno manj kot prejšnja leta je bilo štipendij namenjenih za študente v višjih in visokih šolah, od vseh štipendij le 8,2 medtem ko je poprečno v gorenjskih občinah 13,9 % štipendistov.

Iz združenih sredstev je prejelo štipendije 370 učencev in študentov, 61 pa razliko h kadrovske štipendije.

ji. Podeljene so bile tudi tri štipendije Titovega sklada SRS.

Od 1.493 učencev srednjih šol je prejelo kadrovske štipendije 419, ali 28,1 % vseh srednješolcev. Od 417 študentov pa je štipendije prejelo le 81 študentov kar je komaj 19,4 %. Pri štipendiranju srednješolcev je radovljiška občina zadnja na gorenjskem, pri študentih pa je le za odstotek boljša od zadnjega Trziča.

Obeti za organiziranje evropskega prvenstva v jadralnem letenju v Lescah

Na zadnji seji predsedstva OK SZDL Radovljica konec junija so med drugim obravnavali informacijo ALC Lesce o ponudbi za organizacijo 3. evropskega prvenstva v jadralnem letenju. To naj bi prevzeli člani Alpskega letalskega centra Lesce, ki imajo že bogate izkušnje v podobnih organizacijah prireditelj. Računajo, da bo to prvenstvo v maju leta 1984. Pomembno je, da se bo najmanj enotedenskih priprav in 14 dnevni tekmovalni udeležilo razen 40 pilotov tudi veliko

strokovnega osebja, družinskih članov in raznih drugih gostov, ki bi bili nasajeno v blejskih hotelskih hišah. To bi vsekakor poživilo predsezonsko dejavnost blejskih turističnih in gostinskih organizacij, kar bi bilo v prid prizadevanj za pospešitev turističnega gospodarstva.

Člani predsedstva so k tej zamisli in ponudbi izrekli enotno soglasje in podprli prizadevanja ALC Lesce, ki bo glavni nosilec priprav in organizacije tega tekmovanja.

Elanov 4. moštveni šahovski turnir

V nedeljo 19. junija 1983 je bil v organizaciji naše šahovske sekcije 4. »Elanov« turnir. Nastopilo je 13 ekip iz vse Slovenije.

Sistem vsaka ekipa z vsako, igralni čas je bil pet minut za enega igralca, po splošnih pravilnih hitropoteznega šaha.

Rezultati:

1. m. ŠD Domžale 40,5 točke
 2. m. Iskra Kibernetika 36,5 točke
 3. m. ŠD-Slovan Ljubljana 35,5 točke
 10. m. »Elan« I 15 točk
 12. m. »Elan« II. 10,5 točk
- Za »Elan« I. so igrali in prispevali točke od (11) možnih:
1. Vrečko Maks (11) 5 točk
 2. Jerala Vinko (11) 5 točk
 3. Resman Franci (11) 1 točko
 4. Benedičič Tone (11) 4 točke

Za »Elan« II. pa so igrali: Dolenc Matjaž (Glavni sodnik), Valant Jože, Blažič Franc in Blažič Alojz.

T. Benedičič

V šahu Elanova ekipa druga

Šahovsko društvo »Murka« Lesce je bil organizator 10. mednarodnega moštvenega šahovskega turnirja. Turnir je bil v nedeljo 7. 8. 1983 v Kampu Šobec. Igralni čas je bil 5 minut za razmišljanje med eno partijo. Skupno je nastopilo 45 moških štiričlanskih ekip in pet ženskih dvočlanskih ekip iz vse Slovenije in Italije. Naši ekipi sta igrali v četrti skupini in osvojili solidni mesti.

Vrstni red četrte skupine:

1. OZ — Kranj 30 točk
2. »Elan« I. 28,5 točk
8. »Elan« II. 11 točk

Za prvo ekipo so igrali in prispevali točke od devetih možnih po deskah: Maks Vrečko 9 točk, Vinko Jerala 4,5 točk, Milan Dragan 9 točk in Resman Franc 6 točk.

Za drugo ekipo pa so igrali in prispevali točke od devetih možnih po deskah: Tone Benedičič 2,5 točke, Jože Valant 3,5 točke, Blažič Franc 2 točki in Blažič Alojz 3 točke.

Poslovili smo se v upanju, da se vidimo na 11. mednarodnem šahovskem turnirju meseca avgusta 1984 v Kampu Šobec.

Tone Benedičič

Šah: Elan — Psihiatrična bolnica Begunje 7:1

V sredo 15. junija 1983 je bil v prostorih Psih. bolnice v Begunjah letos že tretji šahovski dvoboj. Dvoboj je bil odigran na štirih deskah, igralni čas 10 minut. Točke za našo ekipo so prispevali: Vrečko Maks 2, Jerala Vinko 2, Potočnik Zvone 2 in Bilič Jože 1 točko.

T. Benedičič

Občinska liga mali nogomet

Rezultati spomladanskega dela:

ELAN	: STOL	4:4 (2:2)	(Cerar 2, Legat, Mandeljč)
ELAN	: ZORA	3:1 (2:0)	(Cerar 2, Rodman)
ELAN	: DONAT	3:2 (2:0)	(Cerar 2, Rodman)
VRBNJE	: ELAN	7:2 (4:0)	(Legat, Rodman)
PLAMEN	: ELAN	6:0 (2:0)	
ELAN	: GRAD	3:10 (2:3)	(Cerar 2, Mandeljč)
ELMONT	: ELAN	0:3 (0:1)	(Legat, Cerar, Mandeljč)
ELAN	: MOŠNJE	3:1 (1:1)	(Cerar, Mandeljč)
ELAN	: BJELO DUGME	4:2 (0:0)	(Cerar, Mandeljč, Rodman, Finžgar)

Lestvica:

1. STOL	9	6—3—0	42:26	15 točk
2. VRBNJE	9	6—2—1	39:25	14 točk
3. GRAD	9	5—1—3	30:19	11 točk
4. ELAN	9	5—1—3	25:33	11 točk
5. DONAT	9	3—4—2	24:23	10 točk
6. PLAMEN	9	4—1—4	30:24	9 točk
7. ZORA	9	3—2—4	32:28	8 točk
8. MOŠNJE	9	2—1—6	27:32	5 točk
9. ELMONT	9	1—2—6	18:42	4 točke
10. BJELO DUGME	9	1—1—7	20:39	3 točke

Cerar Jani

DIPLOMA

TOZD — SMUČI

1. MESTO

sindikalno prvenstvo — mali nogomet

LESCE

27.08.1983

Uspehi nogometašev Elana

Rezultati občinskega sindikalnega prvenstva obeh ekip:

ELAN I	: LIP II	4:2	(Mandeljc 2, Potočnik, Vojvoda)
ELAN I	: ELMONT	4:1	(Cerar 2, Potočnik, Mandeljč)
ELAN I	: VERIGA I	3:3 (6:4)	(Mandeljc 2, Potočnik, Legat, Antolin, Cerar)
ELAN II	: KNJIGO-VEZNICA	5:0	(Kozamernik 2, Dolhar 2, Dolar)
ELAN II	: ŽITO	6:0	(Rodman 4, Dolar, Dolhar)
ELAN II	: VERIGA II	1:2	(Dolhar)
ELAN II	: VERIGA I	2:4	(Dolhar, Rodman)
FINALE:			
ELAN I	: VERIGA II	4:1	(Legat, Potočnik, Cerar, Mandeljč)

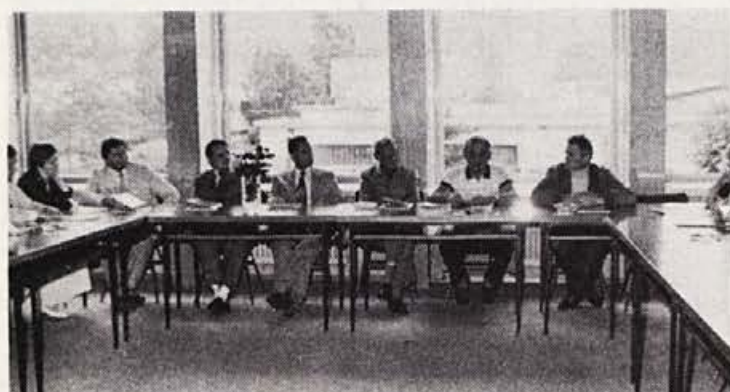
Po odličnih igrah obeh ekip smo dokazali, da ima Elan najboljše nogometaše v naši občini. Prva ekipa je po odlični igri proti Lipu in Elmontu prišla v polfinale z ekipo Verige I. Igra proti Verigi je bila ostra in razburljiva. Čeprav so nasprotniki povedli s 3:1 nismo obupali, do zadnje minute smo napenjali svoje moči, tako nam je uspelo rezultat izenačiti. Tekma je bila odločena šele po izvajanju prostih strel, kjer je tekmo odločil najboljši golman Kokalj. Finalno tekmo pa smo igrali z ekipo Veriga II. Premagali smo jo z rezultatom 4:1 in si tako zagotovili prvo mesto v občinskem sindikalnem prvenstvu v letu 1983.

Cerar Jani

Upokojil se je

ERMEN SIMON, šofer osebnega avtomobila. Zadnji dan je bil na delu 31.VIII. 1983. Želimo mu zdravlja in še dolgega življenja.

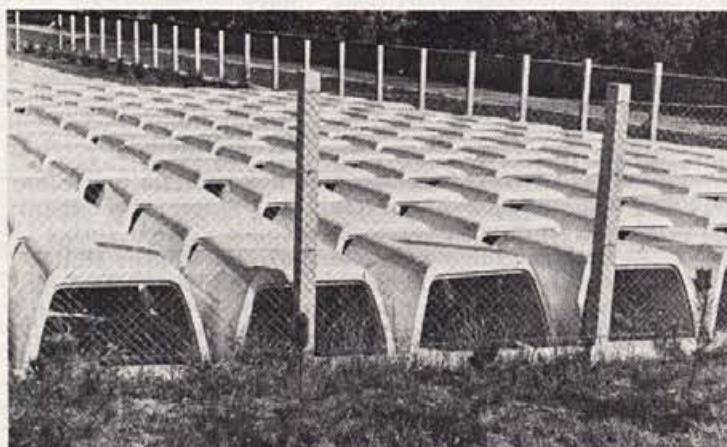
Avstrijski obmejni stražniki na obisku v Elanu. Med njimi so tudi znani smučarji.

UREDNIŠKI ODBOR: Knafelj Slavko (odgovorni urednik), Mulej Stanko, Čučnik Milan, Jeglič Tone, Mertelj Marjan, Vidic Zdravko, Urbanc Janez, Rupar Marija.

Naša Smučina šteje med proizvode 7. tč. I. odst. 36. člena Zakona o obdavčevanju proizvodov in storitev v prometu za katera se ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov. (Mnenje republiškega sekretariata za prosveto in kulturo SR Slovenije št. 421 - 7 - 72).

Sarajevo '84

Avtomobilske strehe pripravljene za izvoz

Zahvale

Ob težki izgubi drage mame

TANJE DOLHAR

se zahvaljujem vsem sodelavcem za izrečena sožalja in za denarni znesek namesto venca na grob.

Žaluječi sin Brane Dolhar z družino

Ob izgubi drage mame

BARBARE KOLMAN

se zahvaljujem za izrečena sožalja in denarno pomoč namesto venca na grob od obojih sodelavcev — prijateljev, katero je Franci namenil za nakup ultrazvočne aparature bolnici Jesenice.

Žaluječi sinova Matko in Franci Kolman z družinama

Ob težki izgubi dragega očeta

JAKOBA BIJOLA

se lepo zahvaljujem za izrečena sožalja in venec sodelavcem priprave lesa ter za spremstvo na njegovi zadnji poti.

Žaluječi — sin Stanko Bijol z družino

Ob težki izgubi drage mame

AMALIJE VUZEM

se vsem zahvaljujem za izrečena sožalja in denarno pomoč od sodelavcev kovinske, namesto venca na grob.

Žaluječi — sin Zvone z družino

Ob izgubi drage mame

PEPCE KOLEŽ

se vsem lepo zahvaljujem za izrečena sožalja, za obisk na domu in spremstvo na njeni zadnji poti. Posebno pa gasilcem in sodelavcem plastike za denar namesto venca na grob.

Žaluječi sin Slavko Malovrh z družino

Ob težki izgubi dragega moža

FRANCA DEŽMANA

se vsem zahvaljujem za izrečena sožalja, spremstvo na njegovi zadnji poti in denarno pomoč sodelavcem razreza, namesto venca na grob.

Žaluječi žena Milka z družino

Ob težki izgubi dragega očeta

FRANCA DEŽMANA

(iz Brezije)

se zahvaljujem za izrečena sožalja, obisk na domu in spremstvo na njegovi zadnji poti ter venec od sodelavcev vzdrževanja in financ.

Žaluječi sin Franci Dežman z družino

Ob težki izgubi drage mame

BERTE ŠTEFELIN

Kopišarjeve mame,

se zahvaljujem za izrečena sožalja in venec ter denarno pomoč od sodelavcev iz remonta.

Žaluječi sin Tone z družino

Ob boleči izgubi dragega očeta

ANTONA BENEDIČIČA

se vsem iskreno zahvaljujem za izrečena sožalja, sodelavcem iz Tozd Plastika za denarno pomoč namesto venca na grob in gasilcem »Elana« za spremstvo na njegovi zadnji poti.

Vsem še enkrat prisrčna hvala!

Žaluječi sin Tone Benedičič

Ob težki izgubi dragega očeta

ANTONA ČERNETA

se zahvaljujem vsem za izrečena sožalja, obisk in spremstvo in njegovi zadnji poti, posebno pa ožjim sodelavcem iz kadrovskega sektorja za šopek cvetja.

Žaluječi hči Metka Dobiča z družino

Ob težki izgubi dragega očeta

IVANA OVSENEKA

se najlepše zahvaljujem sodelavcem končne delavnice in poliuretana za izrečena sožalja in za denarno pomoč namesto venca na grob.

Vsem še enkrat najlepša hvala.

Žaluječi hči Olga Potočnik z družino